DZIENNIK URZĘDOWY MINISTERSTWA FINANSÓW

WARSZAWA, 24 maja 1952 | Nr 7/7 gm/ | Poz. 25

TREŚĆ:

25

OKÓLNIK

z dnia 30 kwietnia 1952 r.

w sprawie wyjaśnień w związku ze stosowaniem niektórych przepisów dekretu o postępowaniu podatkowym.

Nr PM. 23632/1/51.

Celem jednolitego stosowania przepisów dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. z 1950 r. Nr 56, poz. 506) i na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 1) tegoż dekretu wyjaśnia się, co następuje:

1. Powołane w niniejszym okólniku artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. z 1950 r. Nr 56, poz. 506), powołane zaś paragrafy bez bliższego określenia oznaczają paragrafy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 1951 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów dekretu o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 43).

2. W okólniku używane są następujące skróty:

post. pod. — dekret z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. z 1950 r. Nr 56, poz. 506),

r. w. do post. pod — rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 1951 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów dekretu o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 43),

rozp. ks. — rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 grudnia 1949 r. o księgach handlowych i podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 63, poz. 502),

zob. pod — dekret z dnia 26 października 1950 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 452),

r. w. do zob. pod. — rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 września 1951 r. w sprawie wykonania dekretu o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 362),

pod. nab. — dekret z dnia 3 lutego 1947 r. o podatku od nabycia praw majątkowych (Dz. U. R. P. z 1951 r. Nr 9, poz. 74),

opł. skarb. — dekret z dnia 3 lutego 1947 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. R. P. z 1951 r. Nr 9, poz. 73),

pod. wynagr. — ustawa z dnia 4 lutego 1949 r. o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 41).

Przepisy wstępne.

Do art. 2 ust. 3 pkt 2 lit. a.

3. Określenie rodzajów przychodów za świadczenia usług podlegających opodatkowaniu według przepisów o podatku od wynagrodzeń zawierają:

1) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 6 czerwca 1951 r. w sprawie określenia rodzajów przychodów za świadczenia usług jako podlegających opodatkowaniu według przepisów o podatku od wynagrodzeń (Mon. Pol. Nr A-49, poz. 649),

2) zarządzenie Ministra Finansów Nr 2 z dnia 18 lipca 1951 r. w sprawie określenia rodzajów przychodów za świadczenia usług, jako podlegających opodatkowaniu według przepisów o podatku od wynagrodzeń (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 16, poz. 54).

Do art. 3.

4. Przez pojęcie „podmioty gospodarki uspołecznionej" użyte w art. 3 post. pod. i następnych rozumieć należy podmioty wymienione w art. 1 pkt 1) — 4) dekretu z dnia 21 września 1950 r. o opodatkowaniu przedsiębiorstw gospodarki uspołecznionej (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 399). Jednakże, o ile chodzi o organizacje polityczne, społeczne i zawodowe, to w zakresie działalności gospodarczej nie zwolnionej od podatku podlegają one opodatkowaniu według przepisów określonych dla podmiotów gospodarki nieuspołecznionej.

5. Wyjaśnienia, jakie przedsiębiorstwa (majątki) należy uważać za przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym oraz według jakich przepisów należy opodatkowywać te przedsiębiorstwa (majątki) zawiera okólnik z dnia 12 lutego 1951 r. w sprawie opodatkowania przedsiębiorstw (majątków) pozostających pod zarządem państwowym (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 6, poz. 18).

Do art. 5 ust. 1.

6. § 24 r. w. do zob. pod. ustanowiono urzędy celne jako płatników przedpłat na zaliczki na podatek obrotowy od przywożonych towarów.

7. § 27 r. w. do zob. pod. notariusze zostali ustanowieni płatnikami przedpłat na zaliczki na podatek dochodowy od nadwyżek ze sprzedaży nieruchomości gruntowych i budynkowych.

8 § 31 r. w. do zob. pod. władze i urzędy państwowe oraz podmioty gospodarki uspołecznionej, zlecające wykonanie usług transportowych, ustanowieni zostali jako płatnicy przedpłat na zaliczki na podatek obrotowy i dochodowy od podatników wykonujących powyższe usługi transportowe.

9. Art. 12 pod. wynagr. wypłacający wynagrodzenia zostali ustanowieni płatnikami podatku od wynagrodzeń.

10. Art. 17 pod. nab. zostali ustanowieni płatnikami podatku od nabycia praw majątkowych, notariusz, sekretarz sądu, komornik sądowy, poborca w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym, sędzia obywatelski, urzędnik państwowy i urzędnik powołany do wykonania orzeczeń i aktów administracyjnych.

11. § 2 r. w. do post. pod. właściciele, posiadacze lub użytkownicy nieruchomości zostali ustanowieni płatnikami podatku od odpłatnego nabycia praw majątkowych, wynikającego z najmu lokali i stwierdzonego kwitem czynszowym.

12. Art. 4 opł. skarb. zostali ustanowieni płatnikami opłaty skarbowej: notariusz, sędzia obywatelski, przewoźnik, przedsiębiorca okrętowy lub żeglugi powietrznej i przechowawca.

Do art. 5 ust. 2 (§ 3).

13. Według § 13 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 maja 1951 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatkach terenowych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 237) przepisy dotyczące poboru w drodze inkasa podatku od lokali stosuje się odpowiednio również przy poborze podatku miejskiego i podatku od zbytku mieszkaniowego.

Do art. 5 ust. 2 (§ 3 ust. 1).

14. Z przepisu § 3 ust. 1 wynika, że obowiązkiem inkasa podatku od lokali obciążono osoby zarówno fizyczne jak i prawne, które są właścicielami (współwłaścicielami, właścicielami czasowymi), posiadaczami lub użytkownikami nieruchomości. W odniesieniu do nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa obowiązek ten ciąży na jednostce, w której administracji nieruchomość pozostaje. Inkasentem podatku od lokali w rozumieniu powołanego przepisu jest więc np. zarząd budynków mieszkalnych w danym mieście, przedsiębiorstwo gospodarki uspołecznionej, posiadające budynki mieszkalne itp. Nie są zatem inkasentami w rozumieniu przepisów § 3 ust. 1 osoby działające w imieniu inkasentów w sprawach inkasa podatku od lokali (zob. uwagę do art. 27 ust. 2).

Do art. 5 ust. 2 (§ 3 ust. 4).

15. Na podstawie § 3 ust. 4 wydane zostały zarządzenia Ministra Finansów z dnia 31 maja 1951 r. w sprawie poboru w drodze inkasa podatku od lokali w nieruchomościach pozostających pod zarządem władz i przedsiębiorstw wojskowych (Mon. Pol. Nr A-50, poz. 670) z dnia 22 stycznia 1952 r. w sprawie poboru w drodze inkasa podatku od lokali w nieruchomościach pozostających pod zarządem władz bezpieczeństwa publicznego i podległych im przedsiębiorstw (Mon. Pol. Nr A-11, poz. 110).

Do art. 5 ust. 2 (§ 4).

16. Podatek od lokali należny za czas do dnia 31 grudnia 1950 r. pobiera bezpośrednio organ finansowy z pominięciem inkasenta, chociażby wymiar podatku za wymieniony czas nastąpił po dniu 1 stycznia 1951 r.

Do art. 5 ust. 2 (§ 5 ust. 1).

17. Wynagrodzenie za pobór w drodze inkasa podatku od lokali nie przysługuje osobie działającej w imieniu inkasenta w sprawach inkasa podatku od lokali, natomiast wynagrodzenie przysługuje samemu inkasentowi.

Sprawa wynagrodzenia osoby działającej w imieniu inkasenta w sprawach inkasa podatku od lokali jest sprawą stosunku inkasenta do osoby działającej w jego imieniu.

18. Jeżeli inkasentem podatku od lokali jest podmiot gospodarki uspołecznionej i dla celów administracji utworzone zostały okręgi, przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia za pobór w drodze inkasa podatku od lokali należy mieć na uwadze, że górna granica wynagrodzenia, określona w § 5 ust. 1, dotyczy każdego okręgu administracyjnego.

19. Wyjaśnienia co do wynagrodzenia inkasentów za pobór oprócz podatku od lokali również podatku miejskiego lub podatku od zbytku mieszkaniowego zawiera okólnik z dnia 13 czerwca 1951 r. w sprawie wynagrodzenia inkasentów podatku od lokali, pobierających równocześnie podatek miejski bądź też podatek od zbytku mieszkaniowego (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 13, poz. 45).

Do art. 5 ust. 2 (§ 5 ust. 2).

20. Wynagrodzenie za pobór w drodze inkasa podatku od lokali nie przysługuje w przypadku, gdy inkasentem jest właściciel nieruchomości, zajmujący wszystkie lokale we własnym budynku. Jeżeli inkasent podatku od lokali nie jest jedynym podatnikiem tego podatku w danej nieruchomości, za podstawę do obliczenia wynagrodzenia za inkaso przyjmuje się pełną kwotę zainkasowanego podatku, a więc również kwotę wpłaconą przez inkasenta jako podatnika podatku od lokali.

21. Przepis § 5 ust. 2 odnosi się również do posiadacza i użytkownika nieruchomości.

Właściwość.

Do art. 6 ust. 1 (§ 6).

22. R. w. do post. pod. w § 6 określa właściwość rzeczową organów finansowych w sprawach danin publicznych dla podmiotów gospodarki nieuspołecznionej oraz podatków od ludności.

Właściwość rzeczową organów finansowych w sprawach danin publicznych dla podmiotów gospodarki uspołecznionej regulują przepisy §§ 13 i 14 uchwały Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. Instrukcja Nr 3 w sprawie tworzenia wydziałów i referatów prezydiów rad narodowych (Monitor Polski Nr A-57, poz. 655).

23. W § 6 ust. 5 zdanie pierwsze r. w. do post. pod. omyłkowo wydrukowano literę B Społecznego Funduszu Oszczędnościowego, powinna być litera D Społecznego Funduszu Oszczędnościowego.

24. Komisja odwoławcza przy załatwianiu odwołania od decyzji organu finansowego, wydanej na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej, jest rzeczowo właściwa nie tylko w sprawach odwołania wniesionego przez osobę fizyczną, ale również gdy odwołanie zostanie wniesione przez osobę prawną.

25. Wyjaśnienia co do właściwości komisji odwoławczych do rozstrzygania odwołań od wymiarów nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego (Dział II) zawiera okólnik z dnia 8 sierpnia 1951 r. w sprawie właściwości rzeczowej do rozstrzygania odwołań od wymiaru nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 18, poz. 66).

26. Okólnikiem z dnia 27 listopada 1951 r. Nr OR. 42538/3/51 Ministerstwo Finansów wyjaśniło, że odwołania od wymiaru podatków powinny być rozstrzygane w zasadzie przez wydziały finansowe prezydiów rad narodowych z tym, że prezydium rady narodowej może sobie zastrzec do kolegialnej decyzji każdą sprawę.

Do art. 6 ust. 2.

27. Przepisy dotyczące składu osobowego, organizacji oraz kadencji komisji odwoławczych zawiera zarządzenie Ministra Finansów z dnia 16 marca 1951 r. w sprawie składu osobowego, organizacji oraz kadencji komisji odwoławczych przy organach finansowych prezydiów wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi) (Mon. Pol. Nr A-27, poz. 340).

Do art. 7 pkt 2).

28. Wobec nieunormowania odmiennie właściwości miejscowej w podatku obrotowym dla osób prawnych, wykonujących działalność gospodarczą — właściwość miejscową w podatku obrotowym dla tych podmiotów określa się według tych samych zasad, co i dla osób fizycznych.

29. O ile w ciągu roku nastąpiło przeniesienie przedsiębiorstwa (zakładu) — właściwość miejscową w podatku obrotowym przy wymiarze rocznym określa się według miejsca położenia przedsiębiorstwa (zakładu) w dniu 31 grudnia roku podatkowego.

O ile chodzi o pobór zaliczek za miesiące przed przeniesieniem przedsiębiorstwa (zakładu) właściwym jest organ finansowy według miejsca poprzedniego wykonywania przedsiębiorstwa (zakładu).

Do art. 7 pkt 3).

30. Właściwość miejscową w nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego normuje art. 6 dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r. o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 72) w brzmieniu ustalonym art. 1 pkt 2) dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o zmianie dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r. o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 333).

Do art. 8.

31. Właściwość miejscową organów finansowych w sprawach zaliczek miesięcznych na podatek dochodowy ustalać należy na zasadzie art. 8 ust. 3 tzn. według miejsca, w którym strona miała miejsce zamieszkania „ostatnio", czyli w ostatnim dniu tego miesiąca, za który pobierana jest zaliczka.

32. Właściwość miejscową w sprawach podatników podlegających ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu w podatku dochodowym określa okólnik z dnia 12 października 1951 r. w sprawie właściwości miejscowej podatników podlegających ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu w podatku dochodowym (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 22, poz. 80).

33. Właściwość miejscową w sprawach podatku dochodowego osób prawnych określa się podług miejsca, w którym w ostatnim dniu roku podatkowego znajdowała się siedziba lub zarząd osoby prawnej.

34. Właściwość miejscowa dla osób prawnych jest różna w sprawach podatku obrotowego i w sprawach podatku dochodowego. O ile w sprawach podatku obrotowego decydującą okolicznością dla określenia właściwości miejscowej jest miejsce położenia przedsiębiorstwa, zakładu lub składu, to w sprawach podatku dochodowego okolicznością decydującą dla określenia właściwości miejscowej jest miejsce, w którym w ostatnim dniu roku podatkowego znajdowała się siedziba lub zarząd osoby prawnej. Dodać należy, że poszczególne placówki (oddziały, okręgi) osób prawnych nie są osobami prawnymi, podlegającymi odrębnemu opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

Do art. 15 ust. 2.

35. Spory o właściwość podlegają rozstrzygnięciu przez Ministra Finansów dopiero w przypadku nieosiągnięcia porozumienia przez władze przełożone nad organami finansowymi, toczącymi spór o właściwość.

Do art. 18 ust. 1.

36. R. w. do post. pod. w §§ 7, 8 i 9 zawiera wykorzystanie delegacji przez Ministra Finansów do odmiennego ustalenia właściwości miejscowej w odniesieniu do niektórych grup podatników gospodarki nieuspołecznionej.

Wyłączenie pracownika.

Do art. 19.

37. Okoliczność wyłączenia pracownika od załatwiania sprawy oraz powody tego wyłączenia powinny być uwidocznione w aktach sprawy.

Podatnicy i ich pełnomocnicy.

Do art. 21.

38. W każdym przypadku załatwiania spraw podatników nie będących osobami fizycznymi należy od stron żądać dowodu posiadania uprawnień do występowania w imieniu tych podatników.

39. Wytyczne co do zastępowania stron w postępowaniu podatkowym przez uprawnione osoby zawiera okólnik z dnia 4 października 1949 r. w sprawie tępienia pokątnego pośrednictwa w sprawach podatkowych (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 36, poz. 244).

Do art. 23 ust. 1.

40. Pełnomocnik obowiązany jest przy pierwszej podejmowanej w ramach danego pełnomocnictwa czynności, jeżeli nie ma zastosowania przepis art. 25 ust. 2, dołączyć do akt sprawy bądź oryginał pełnomocnictwa, bądź uwierzytelniony odpis tego pełnomocnictwa. Adwokat może sam uwierzytelnić odpis pełnomocnictwa.

41. Niezłożenie wymaganego pełnomocnictwa powoduje brak danych w rozumieniu art. 31 ust. 4.

Do art. 23 ust. 2.

42. Przepis stanowiący m. in., że pełnomocnikiem podatnika może być płatnik ma na celu ułatwienie występowania przed organami finansowymi przede wszystkim ludności pracującej, która np. podatek od wynagrodzeń uiszcza za pośrednictwem płatników. Podatnik zatem może działać przed organem finansowym za pośrednictwem płatnika w sprawie o sprostowanie dokonanego niesłusznie pobrania podatku, jak również w sprawie odwołania w przypadku nieuwzględnienia podania o sprostowanie.

Do art. 27 ust. 2.

43. Obowiązki, o których mowa w art. 27 ust. 2, zostały nałożone na inkasentów podatku od lokali przepisem § 11 r. w. do post. pod. oraz zarządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 1951 r. o obowiązku ustanowienia i zgłoszenia organom finansowym przez władze i urzędy państwowe oraz podmioty gospodarki uspołecznionej osób, działających w ich imieniu i odpowiedzialnych za prawidłowy pobór w drodze inkasa podatku od lokali oraz za terminowe wpłacanie (przelewanie) pobranego podatku na rachunek właściwego organu finansowego (Mon. Pol. Nr A-5, poz. 66).

Do art. 28 ust. 1.

44. W postępowaniu podatkowym nie służy stronie prawo przeglądania akt sprawy. Może ona tylko dowiadywać się o biegu sprawy.

Do art. 28 ust. 2.

45. Dokumentami, z których ze względu na interes publiczny nie jest dopuszczalne sporządzanie przez strony odpisów, są m. in. pisma poufne.

Podania.

Do art. 30 ust. 1.

46. Sprawą, która ze względu na swój rodzaj uzasadnia nieprzyjęcie podania zgłoszonego ustnie do protokółu, jest w szczególności: a) gdy treść żądania jest oczywiście bezprzedmiotowa, b) gdy ma miejsce oczywisty brak kompetencji danego organu finansowego do rozpatrzenia treści podania, c) gdy w podaniu należy omówić np. zawiłą kwestię rachunkową.

Do art. 32.

47. W przypadku połączenia w jednym podaniu np. odwołania lub zażalenia w sprawie wysokości zobowiązania podatkowego z prośbą o rozłożenie jego płatności na raty, należy bez niepotrzebnej zwłoki zawiadomić wnoszącego podanie, że organ finansowy rozpatrzy tylko tę szęść podania, która dotyczy odwołania lub zażalenia, oraz że w sprawie rozłożenia płatności zobowiązania podatkowego na raty można wnieść osobne podanie.

Natomiast nie ma przeszkód do połączenia w jednym podaniu odwołania lub zażalenia w sprawie wysokości zobowiązania podatkowego z prośbą o organiczenie lub wstrzymanie egzekucji.

Do art. 34.

48. Wzory zeznań podatkowych, ksiąg podatkowych, załączników i innych formularzy, o których mowa w art. 34 post. pod., zawierają:

1) w zakresie podatku obrotowego i podatku dochodowego rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 stycznia 1952 r. w sprawie poboru w formie ryczałtu podatków obrotowego i dochodowego od drobnych rzemieślników (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 29).

2) w zakresie nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego, instrukcja z dnia 29 sierpnia 1949 r. w sprawie wymiaru i poboru nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego z Dz. II dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r. o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 72) w brzmieniu dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 31, poz. 203),

3) w zakresie podatku od lokali: a) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 26 stycznia 1951 r. o ustaleniu wzorów druków przewidzianych w przepisach o poborze w drodze inkasa podatku od lokali (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 2, poz. 6), b) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 31 maja 1951 r. w sprawie poboru w drodze inkasa podatku od lokali w nieruchomościach pozostających pod zarządem władz i przedsiębiorstw wojskowych (Mon. Pol. Nr A-50, poz. 670), c) zarządzenie z dnia 22 stycznia 1952 r. w sprawie poboru w drodze inkasa podatku od lokali w nieruchomościach pozostających pod zarządem władz bezpieczeństwa publicznego i podległych im przedsiębiorstw (Mon. Pol. Nr A-11, poz. 110).

4) w zakresie sposobu udawadniania przez podatników przychodów gotówkowych — zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 2 czerwca 1948 r. o wprowadzeniu dla niektórych grup podatników obowiązku udowadniania przychodów gotówkowych kopiami kwitów z bloczków kasowych urzędowego nakładu (Mon. Pol. Nr A-54, poz. 305),

5) w zakresie obowiązku prowadzenia ksiąg szczególnego typu przez podatników prowadzących przedsiębiorstwa cukiernicze oraz cukierniczo-kawiarniane — zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 czerwca 1949 r. o ustaleniu wzorów ksiąg szczególnego typu dla podatników prowadzących przedsiębiorstwa cukiernicze i cukierniczo-kawiarniane (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 22, poz. 143),

6) w zakresie obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych przez duchownych — zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 12 lipca 1949 r. o ustaleniu wzorów ksiąg podatkowych dla duchownych (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 24, poz. 152),

7) w zakresie obowiązku prowadzenia ksiąg szczególnego typu przez podatników prowadzących przedsiębiorstwa gastronomiczne— zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 grudnia 1949 r. o ustaleniu wzorów ksiąg szczególnego typu przez podatników prowadzących przedsiębiorstwa gastronomiczne (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 41, poz. 285),

8) w zakresie obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych — zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 grudnia 1949 r. o ustaleniu wzorów ksiąg podatkowych Nr 1, 2, 3, 4 i 5 oraz wzoru arkusza kontrolnego wpłat czynszu (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 42, poz. 287),

9) w zakresie obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych przez młyny — zarządzenie Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 1951 r. w sprawie ustalenia wzoru księgi podatkowej Nr 12 dla podatników gospodarki nieuspołecznionej, prowadzących młyny, wiatraki, kaszarnie i samodzielne śrutowniki (Mon. Pol. Nr A-105, poz. 1524),

10) w zakresie egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych: zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 lipca 1948 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w sprawie trybu postępowania wierzycieli w zakresie egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych (Mon. Pol. Nr A-66, poz. 489).

Protokóły i adnotacje w aktach.

Do art. 37 ust. 3.

49. Z zestawienia przepisów art. 35 ust. 2 pkt 3) i 4) oraz art. 37 ust. 1 i 3 wynika, że na organie finansowym ciąży z urzędu obowiązek doręczenia stronie lub zastępującej ją osobie odpisu sporządzonego protokółu tylko z czynności oględzin kontroli i lustracji oraz z czynności badania ksiąg handlowych lub podatkowych.

Nie zachodzi więc z urzędu obowiązek doręczania stronie lub zastępującej ją osobie odpisów protokółów z innych czynności, a w szczególności odpisu protokółu z przesłuchania biegłych.

Do art. 37 ust. 4.

50. Aczkolwiek przepis art. 37 ust. 4 nie podaje konsekwencji wynikających dla strony, która, mając w stosunku do ustaleń protokółu badania ksiąg zastrzeżenia, nie złożyła w tygodniowym terminie umotywowanych wyjaśnień, wskazujących odpowiednie środki dowodowe, to jednak z sensu przepisu i jego logicznej wykładni wynika, że niedopełnienie przez podatnika wspomnianego obowiązku, zresztą wyraźnie w przepisie podkreślonego („strona powinna złożyć umotywowane wyjaśnienia"), upoważnia organ finansowy do wniosku, że ustalenia protokółu zgodne są ze stanem faktycznym, a w związku z tym do zaniechania prowadzenia dalszego postępowania wyjaśniającego, jeżeli chodzi o kwestie protokółem objęte. Niedopełnienie obowiązku wynikającego z art. 37 ust. 4 tj. złożenia wyjaśnień powoduje utratę przez podatnika praw do dalszej obrony w postępowaniu przed organami finansowymi pierwszej i drugiej instancji co do kwestyj ustalonych w protokóle (por. art. 162 pkt 2).

Omawiane zagadnienie zostało częściowo unormowane w przepisach, dotyczących postępowania wyjaśniającego (art. 80 i nast.), z których art. 82 ust. 1 pkt 3) upoważnia wyraźnie organ finansowy do zaniechania dalszego postępowania wyjaśniającego w zakresie doliczalności do przychodu, obrotu lub dochodu określonych sum, bądź w zakresie stwierdzenia nieprawidłowości ksiąg, jeżeli powyższego doliczenia dokonano lub nieprawidłowość stwierdzono w protokóle badania ksiąg, a podatnik nie złożył we właściwym terminie wyjaśnień do protokółu wraz ze wskazaniem środków dowodowych.

Do art. 39.

51. Każdy organ finansowy powinien na żądanie właściwego organu finansowego przedsięwziąć czynności zmierzające do uzyskania potrzebnych danych, a po uzyskaniu tych danych przesłać je temu właściwemu organowi.

Wezwania i doręczenia.

Do art. 41.

52. Organ finansowy powinien w taki sposób redagować treść wezwania, aby wzywany był dokładnie poinformowany, w jakiej sprawie i w jakim charakterze wzywa się go oraz jakie okoliczności mają być wyjaśnione. Redakcja wezwania powinna wykluczać wszelkie nieporozumienia co do żądań organu finansowego i umożliwiać wezwanemu złożenie potrzebnych wyjaśnień.

Wezwanie powinno zawierać pouczenie, czy wyjaśnienie należy złożyć osobiście w urzędzie, czy pisemnie, czy wreszcie może być złożone przez pełnomocnika.

Termin wykonania zawartego w wezwaniu żądania organu finansowego powinien być wyznaczony tak, aby wezwany mógł uczynić zadość wezwaniu.

Do art. 56 ust. 2.

53. Sposób doręczenia podatnikom decyzji w sprawach podatku od lokali pobieranego w drodze inkasa ustala przepis § 12 r. w. do post. pod.

Terminy.

Do art. 62.

54. Przy rozpatrywaniu wniosku o przywrócenie uchybionego terminu do wniesienia podania należy mieć na uwadze motywy podania, źródła przychodów (dochodów) podatnika, pochodzenie jego społeczne i dążyć, by — o ile chodzi zwłaszcza o podatników ze świata pracy — nie doznawali oni uszczerbku w swych prawach li tylko z powodu formalnego uchybienia terminów.

Zgłaszanie obowiązku podatkowego.

Do art. art. 66 — 77.

55. Dział ten dotyczy zgłaszania obowiązku podatkowego przez podatników gospodarki nieuspołecznionej oraz przez organizacje polityczne, społeczne i zawodowe, nie zwolnione od podatków obrotowego i dochodowego (zarządzenie Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1951 r. w sprawie zgłaszania obowiązku podatkowego w zakresie działalności gospodarczej przez organizacje polityczne, społeczne i zawodowe — Mon. Pol. z 1952 r. Nr A-1, poz. 24).

Co do rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznionej obowiązują: a) uchwała Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1951 roku w sprawie rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznionej (Mon. Pol. Nr A-17, poz. 227), b) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 31 marca 1951 r. w sprawie rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznionej (Mon. Pol. Nr A-30, poz. 386), c) instrukcja Ministra Finansów z dnia 18 kwietnia 1951 roku dla organów finansowych w sprawie rejestracji podatkowej w gospodarce uspołecznionej (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 11, poz. 37).

Do art. 66 ust. 2 (§ 14).

56. Zgłoszenie obowiązku w zakresie podatku dochodowego istnieje bez względu na wysokość osiąganych przychodów.

57. Osoby wymienione w § 14 r. w. do post. pod. obowiązane są zgłaszać wszystkie posiadane źródła przychodów, a nie tylko źródła przychodów wymienione w pkt 1) — 5).

58. Nie są obowiązane do odrębnego zgłaszania obowiązku w zakresie podatku dochodowego osoby obowiązane do zgłoszenia obowiązku w podatku obrotowym, a nie posiadające źródeł przychodu wymienionych w pkt 1) — 5).

59. Przepis § 14 pkt 1) r. w. do post. pod. ma zastosowanie do osób osiągających przychody z wszelkiego rodzaju dzierżaw, a nie dotyczy osób osiągających przychody z najmu lokali lub ich części.

Do art. 67.

60. Karta rejestracyjna jest tylko potwierdzeniem zgłoszenia obowiązku podatkowego i jako taka nie stanowi uprawnienia do wykonywania zawodu lub prowadzenia przedsiębiorstwa, o ile takie uprawnienie (zezwolenie) jest wymagane w myśl odrębnych przepisów.

61. Obowiązek uzyskania karty rejestracyjnej istnieje bez względu na to, czy wykonanie świadczeń uzależnione jest od posiadania przez podatnika uprawnienia wymaganego specjalnymi przepisami prawnymi. Decydującym jest sam fakt wykonywania podlegających opodatkowaniu świadczeń.

62. Organ finansowy nie może odmówić wydania żądanej karty rejestracyjnej, gdy żądanie to zgłosi osoba, która nie posiada uprawnień wymaganych specjalnymi przepisami lub która nie dopełniła obowiązków wynikających z przepisów o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych albo z przepisów w sprawie obowiązku zawiadomienia o prowadzeniu przemysłu i wykonywaniu niektórych zajęć zarobkowych.

O wydaniu karty rejestracyjnej w tym przypadku należy zawiadomić właściwą władzę (wydział handlu, przemysłu, zdrowia itd.). Uzasadnione względami gospodarczymi wyjątki od tej zasady, zezwalające na wydawanie kart rejestracyjnych tylko osobom, które mogą się wykazać posiadaniem zezwolenia właściwej władzy na wykonywanie tego rodzaju przemysłu, zawierają następujące zarządzenia:

a) okólnik z dnia 14 czerwca 1949 r. w sprawie wydawania kart rejestracyjnych na skup żywca, jaj i ryb (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 23, poz. 146),

b) okólnik z dnia 8 marca 1951 r. w sprawie trybu wydawania kart rejestracyjnych na zawodowe wykonywanie czynności handlowych w zakresie hurtu (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 6, poz. 21),

c) okólnik z dnia 17 października 1951 r. w sprawie trybu wydawania kart rejestracyjnych na handel reglamentowanymi materiałami drzewnymi (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 22, poz. 81).

Ministerstwo Finansów rozciąga wyjątkowy tryb wydawania kart rejestracyjnych również na przedsiębiorstwa skupu odpadków użytkowych. Przedsiębiorstwom tym można wydawać karty rejestracyjne wyłącznie w przypadku okazania umowy zawartej z Centralą Odpadków Użytkowych. Szczegółowy wykaz odpadków użytkowych zawarty jest w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 280). Poza tym nie należy wydawać kart rejestracyjnych na skup skór surowych.

63. Obowiązek uzyskania karty rejestracyjnej istnieje także na rok podatkowy, w którym wprawdzie nie wykonywano świadczeń, jeżeli w roku tym kontynuowano bądź ukończono rozrachunek z tytułu dokonanych świadczeń.

64. Obowiązek uzyskania karty rejestracyjnej ciąży na osobie, prowadzącej przedsiębiorstwo lub wykonującej zajęcie bądź utrzymującej zakład lub skład. W przypadku wydzierżawiania przedsiębiorstwa istnieje obowiązek uzyskania karty rejestracyjnej przez wydzierżawiającego na podstawie § 14 r. w. do post. pod. oraz przez dzierżawcę na prowadzenie przedsiębiorstwa (art. 72).

Do art. 67 ust. 2.

65. Ilość egzemplarzy deklaracji, jaka ma być złożona dla uzyskania karty rejestracyjnej, zawiera zarządzenie Ministra Finansów z dnia 15 grudnia 1951 r. w sprawie określenia ilości egzemplarzy deklaracji dla uzyskania kart rejestracyjnych przez poszczególne grupy podatników (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 23, poz. 82).

Do art. 74.

66. O zamierzonej likwidacji przedsiębiorstwa podatnik jest obowiązany na podstawie art. 74 ust. 3 zawiadomić właściwy organ finansowy w terminie co najmniej jednego miesiąca przed dniem zamierzonej likwidacji. Niezależnie od tego obowiązku na podstawie art. 74 ust. 1 podatnik jest obowiązany zawiadomić właściwy organ finansowy w terminie tygodniowym o dacie zaprzestania na stałe wykonywania świadczeń bądź o utracie źródła przychodów podlegających wyłącznie podatkowi dochodowemu.

Również w tygodniowym terminie podatnik jest obowiązany zawiadomić właściwy organ finansowy o powstaniu czasowej przerwy w wykonywaniu świadczeń, podlegających podatkowi obrotowemu, bądź o czasowej przerwie w osiąganiu przychodów, podlegających wyłącznie podatkowi dochodowemu (ust. 1), jak również o ponownym powstaniu obowiązku podatkowego (ust. 2).

67. Wyjaśnienia co do braku uprawnień organów finansowych do odbierania kart rejestracyjnych w przypadku całkowitego zaprzestania wykonywania świadczeń zawiera okólnik z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie zwrotu karty rejestracyjnej (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 16, poz. 57).

Do art. 75.

68. Za wolne zajęcia zawodowe należy uważać zajęcia zawodowe wymienione w art. 72 ust. 1 pkt 5.

Zeznania podatkowe.

Do art. 76.

69. Grupy podatników, obowiązanych do składania zeznań podatkowych oraz terminy składania tych zeznań ustalone zostały w §§ 28 — 31 r. w. do post. pod. W odniesieniu do roku

podatkowego 1951 określony w § 28 ust. 3 pkt 3 r. w. do post. pod. termin złożenia zeznań o obrocie i dochodzie za 1951 r. przesunięty został do dnia 31 stycznia 1952 r. zarządzeniem Ministra Finansów z dnia 21 stycznia 1952 r. (Mon. Pol. Nr A-9, poz. 91).

Do art. 76 (§ 31 ust. 2).

70. W przypadkach przewidzianych w § 31 ust. 2 r. w. do post. pod. zeznania o nieodpłatnym nabyciu prawa majątkowego w drodze darowizny obowiązani są złożyć obdarowany i darczyńca.

Do art. 77 ust. 2.

71. Podatnicy podatku od nieruchomości nie mają obowiązku składania deklaracji przy wpłacaniu zaliczek na ten podatek (podstawą obliczenia zaliczki jest podatek należny za poprzedni rok podatkowy — § 22 ust. 2 r. w. do zob. pod.) z wyjątkiem właścicieli, posiadaczy i użytkowników budynków nowowznoszonych lub odbudowanych, którzy obowiązani są złożyć wykaz nieruchomości właściwemu organowi finansowemu po raz pierwszy w terminie miesięcznym od daty rozpoczęcia chociażby częściowego używania budynku — dla ustalenia przez organ finansowy zaliczek — zgodnie z § 22 ust. 3 powołanego r. w. do zob. pod.

Do art. 77 ust. 3.

72. Grupy płatników zwolnionych od obowiązku składania dla celów podatku od wynagrodzeń wykazów potrąceń i odpisów list płacy oraz przeniesienie prawa zwalniania od tego obowiązku na wniosek płatników na prezydia powiatowych rad narodowych oraz rad narodowych miast stanowiących powiaty — określa § 32 ust. 1 i 2 r. w. do post. pod.

73. W związku z § 44 ust. 1 i 2 r. w. do zob. pod. deklaracje, o których mowa w § 32 ust. 3 r. w. do post. pod. składają płatnicy do banku, który przesyła je właściwemu organowi finansowemu jednocześnie z realizacją otrzymanego od płatnika polecenia przelewu na podatek od wynagrodzeń.

Do art. 78 ust. 2.

74. Dołączanie ksiąg podatkowych do zeznań podatkowych ma na celu z jednej strony należyte zabezpieczenie przechowania tych ksiąg, z drugiej za — umożliwienie organowi finansowemu bezpośredniego wglądu do tych ksiąg w każdym czasie, a więc także po dokonaniu wymiaru podatku.

Do art. 79 ust. 1.

75. Przepis ten, poza przypadkami sporządzenia remanentu towarów w ciągu roku w związku z założeniem ksiąg, dotyczy również przypadków, gdy podatnik zaprowadza nowe księgi na skutek tego, że jego księgi dotychczas prowadzone zostały uznane za nieprawidłowe lub nieuznane za dowód w postępowaniu podatkowym (art. 109 i art. 107 ust. 2), bądź pominięte w przypadkach zastosowania art. 176 ust. 1 pkt 1), gdy ustalenie zaliczek miesięcznych na podatek obrotowy i dochodowy nastąpiło na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej.

76. Księgi podatników, którzy nie dopełnili obowiązku zawiadomienia o zamierzonym sporządzeniu remanentu towarów wynikającego z art. 79 ust. 1, mogą być pominięte (art. 81 ust. 3).

77. Przepis ten, poza przypadkami sporządzenia remanentu towarów w związku z zaprowadzeniem ksiąg, ma zastosowanie do okresowych rocznych zamknięć rachunkowych; nie dotyczy zaś ustalania remanentu na podstawie spisu z natury, w związku ze sporządzaniem bilansów miesięcznych lub okresowych, o których mowa w §§ 10 — 12 r. w. do zob. pod.

Postępowanie wyjaśniające.

Do art. 81 ust. 1 i 2.

78. Jakkolwiek art. 81 ust. 1 wymaga „powołania się" na prowadzone księgi, a w art. 78 jest mowa o „zaznaczeniu faktu" prowadzenia ksiąg, to jednak obydwa te określenia posiadają to samo znaczenie — chodzi tu bowiem o fakt zaofiarowania dowodu z ksiąg.

79. Do uzupełnienia braku, o którym mowa w art. 81 ust. 2, organ finansowy powinien wezwać podatnika możliwie niezwłocznie po otrzymaniu zeznania.

80. Fakt pominięcia ksiąg daje pełną podstawę do ustalenia podstawy opodatkowania w drodze oszacowania (art. 132 ust. 4 pkt 2).

Do art. 82 ust. 1.

81. Złożone w terminie zeznanie podatkowe, jeżeli nie zachodzą okoliczności wymienione w art. 82 ust. 2, korzysta z przywileju, że organ finansowy nie może ustalić odmiennie wykazanej w zeznaniu podstawy opodatkowania bez uprzedniego wezwania podatnika do wyjaśnienia lub uzupełnienia zeznania, wskazując konkretne okoliczności, dla których poddaje w wątpliwość jego zeznanie.

Do art. 83 ust. 1.

82. Przepis ten ma również zastosowanie w przypadku, w którym podatnik w związku z przepisem art. 107 ust. 2 wskazuje okoliczności usprawiedliwiające wyniki jego działalności gospodarczej znacznie niższe od przeciętnych.

Do art. 84.

83. Błąd natury prawnej popełniony przez podatnika w zeznaniu nie może być wykorzystany na jego niekorzyść, a sprostowanie takiego zeznania podatkowego jest obowiązkiem organu finansowego.

Do art. 85.

84. W przypadku pominięcia ksiąg na podstawie przepisu tego artykułu podstawę opodatkowania należy ustalić według zasad podanych w uwadze 158 do art. 132 ust. 1 i 2.

Do art. 86.

85. W sprawie niestosowania za okres od dnia 1 stycznia 1951 r. odpisów na zużycie w odniesieniu do podmiotów gospodarki nieuspołecznionej zob. uwagę do art. 134.

Dowody.

Do art. 92.

86. Organ finansowy ma obowiązek zbadania i oceny wniosku dowodowego strony, chyba że proponowany środek dowodowy bądź dotyczy faktu, który nie ma dla sprawy istotnego znaczenia(art. 91), bądź nie nadaje się do stwierdzenia spornej okoliczności (art. 92 ust. 2). Jeżeli np. podatnik prowadzący księgę podatkową Nr 1 powołuje na wysokość osiąganego obrotu inne dowody np. w postaci wyciągów z konta podmiotu gospodarki uspołecznionej, będącego według twierdzenia podatnika jedynym jego odbiorcą świadczeń, — to organ finansowy ma obowiązek oceny — poza księgą podatkową — również i tych dowodów.

Do art. 93 (§ 33 ust. 1).

87. Księga przychodu — rozchodu dla nieruchomości powinna być przed rozpoczęciem okresu rachunkowego, na który ma być założona, przedstawiona przez inkasenta podatku od lokali do zaświadczenia (oparafowania) właściwemu organowi finansowemu.

Wynika to z zarządzenia Ministra Finansów z dnia 26 stycznia 1951 r. o ustaleniu wzorów druków przewidzianych w przepisach o poborze w drodze inkasa podatku od lokali (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 2, poz. 6).

88. Księga przychodu — rozchodu dla nieruchomości zastępuje księgę podatkową Nr 5 dla właścicieli nieruchomości budynkowych. Obowiązek prowadzenia księgi podatkowej Nr 5 oraz arkusza kontrolnego wpłat czynszu ustał z dniem 1 stycznia 1951 r wobec uchylenia przepisem § 49 r. w. do post. pod. przepisu § 39 rozp. ksiąg.

Do art. 93 (§ 34).

89. W przypadku poboru w drodze inkasa podatku miejskiego oraz podatku od zbytku mieszkaniowego kwitariusz powinien obejmować również oddzielnie wpłaty z tytułu wymienionych podatków, dokonane przez podatników tych podatków (osoby zajmujące lokale), a to zgodnie z § 34 r. w. do post. pod. w związku z § 13 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 maja 1951 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatkach terenowych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 237)

Do art. 93 (§ 35).

90. Z zestawienia przepisów § 35 ust. 1 i 2 r. w. do post. pod. wynika, że inkasentowi nie wolno pobierać samego czynszu bez równoczesnego poboru podatku od lokali. Nie dotyczy to przypadków, gdy czynsz jest pobierany za okresy przyszłe, za które podatek od lokali nie jest jeszcze płatny, lub gdy czynsz pobierany jest za okres, za który podatek od lokali został uprzednio zapłacony.

91. W przypadku, gdy czynsz został pobrany za okresy przyszłe bez równoczesnego pobrania podatku od lokali inkasent obowiązany jest pobierać ustalone miesięczne kwoty podatku od lokali za te okresy w terminie do dnia 8 każdego miesiąca (§ 35 ust. 3 r. w. do post. pod.).

Do art. 93 (§ 36 ust. 1).

92. Dane o wysokości kwot podatku od lokali ustalone dla danego podatnika za rok ubiegły inkasent uzyskuje ze znajdu-

jącego się u niego wykazu nieruchomości (zbiorowego nakazu płatniczego) za rok ubiegły.

Do art. 93 (§ 37 ust. 1 i 2).

93. Zastrzeżenie co do dyspozycji sum z konta dotyczy również sum należnych inkasentowi z tytułu wynagrodzenia za inkaso. Mając na uwadze względy praktyczne Ministerstwo Finansów zezwala, aby inkasenci podatku od lokali dokonywali wpłat zainkasowanego podatku na konto w Powszechnej Kasie Oszczędności po uprzednim potrąceniu z zainkasowanych sum podatku przypadającej im kwoty wynagrodzenia za inkaso (§ 5 r. w. do post. pod.).

Do art. 93 (§ 40 ust. 1).

94. Decyzję o zmianie osoby podatnika lub wysokości podatku od lokali organ finansowy obowiązany jest przesłać (doręczyć) inkasentowi w terminie tygodniowym od daty otrzymania zawiadomienia o zmianie.

Do art. 94.

95. Za towary i półwyroby pozostające w obrocie handlowym należy uważać towary i półwyroby aż do chwili ich nabycia przez konsumenta.

96. Przy przewozie towarów i półwyrobów między poszczególnymi zakładami należącymi do tego samego podatnika należy posiadać rachunek lub kopię rachunku nabycia towarów lub półwyrobów, a w przypadku przewozu towarów (półwyrobów) własnej produkcji — wobec niemożności dołączenia rachunku — wykaz sporządzony przez zakład wysyłający, zawierający wyszczególnienie rodzaju i ilości towarow (półwyrobów), miejsce i datę wysłania, miejsce przeznaczenia przesyłki (adres zakładu odbierającego) oraz stwierdzenie, iż przesyłane towary (półwyroby) są produkcji własnej.

97. W przypadku nieprzestrzegania w obrocie handlowym przepisu art. 94 organ finansowy korzysta z uprawnień przewidzianych w art. 9 ust. 3 zob. pod. co do zabezpieczenia należności podatkowych na towarach i półwyrobach, przy których przewozie nie dołączony został rachunek lub jego kopia.

Do art. 99.

98. Treść dokumentów, o których mowa w art. 96 i 98, tylko wtedy powinna być podważana, gdy organ finansowy rozporządza odpowiednimi materiałami.

Księgi handlowe i podatkowe.

Do art. 102 ust. 1.

99. Wyjaśnienia, którzy podatnicy podatku obrotowego mają obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych, zamieszczone jest w okólniku (uwaga 3 do § 19 rozp. ksieg.) z dnia 31 grudnia 1949 r. w sprawie wyjaśnień do niektórych przepisów rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 grudnia 1949 r. o księgach handlowych i podatkowych (Dz. Urz. Min. Sk. z 1950 r. Nr 1, poz. 8).

100. Grupy podatników, obowiązanych do prowadzenia ksiąg podatkowych, określają §§ 19 ust. 1, 30, 34, 36 i 38 rozp. księg.

101. Podatników, obowiązanych do prowadzenia ksiąg podatkowych, a prowadzących księgi handlowe, obowiązują przepisy odnoszące się do ksiąg handlowych.

Do art. 102 ust. 3.

102. Odnośnie ustania obowiązku prowadzenia księgi przychodu — rozchodu dla nieruchomości — zob. uwagę 88 do art. 93 (§ 33 ust. 1)

103. Obowiązek prowadzenia ksiąg podatkowych został rozciągnięty na duchownych rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 5 lipca 1949 r. o obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych przez duchownych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 292).

Do art. 102 ust. 4.

104. Bez znaczenia jest okoliczność, czy podatnik rozpoczął prowadzenie przedsiębiorstwa z początkiem roku, czy też w ciągu roku (czas rozpoczęcia prowadzenia przedsiębiorstwa jest równocześnie czasem rozpoczęcia roku rachunkowego); w jednym i drugim przypadku ma zastosowanie dwumiesięczny termin, przewidziany w art. 102 ust. 4.

Do art. 102 ust. 6.

105. Przepisy w zakresie prowadzenia ksiąg podatkowych oraz warunki, jakim te księgi powinny odpowiadać, aby stanowiły dowód w postępowaniu podatkowym, ustalone zostały: w dziale II rozp. księg. dla podatników podatku obrotowego wymienionych w §§ 19 ust. 1, 30, 34, 36 i 38, w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 5 lipca 1949 r. o obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych przez duchownych (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 292), oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 8 listopada 1951 r. w sprawie ksiąg podatkowych dla podatników gospodarki nieuspołecznionej, prowadzących młyny, wiatraki, kaszarnie i samodzielne śrutowniki (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 414).

106. Z uwagi na przepis § 40 rozp. księg. posiadają nadal moc obowiązującą przepisy:

1) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 7 maja 1949 r. o obowiązku prowadzenia ksiąg szczególnego typu przez podatników prowadzących przedsiębiorstwa cukiernicze i cukierniczo-kawiarniane (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 250),

2) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 6 grudnia 1949 r. o obowiązku prowadzenia ksiąg szczególnego typu przez podatników prowadzących przedsiębiorstwa gastronomiczne (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 488).

Do art. 102 ust. 7.

107. Niestosowanie się podatnika do przepisu art. 102 ust. 7 daje organowi finansowemu prawo do ustalenia podstawy opodatkowania w drodze oszacowania — stosownie do przepisu art. 132 ust. 4 pkt 3)

Do art. 102 ust. 8.

108. Za lokal przedsiębiorstwa (zakład) uważa się — w rozumieniu art. 102 ust. 8 — ogół pomieszczeń, służących do wykonywania przedsiębiorstwa, a więc zarówno lokale handlowe, jak i warsztaty czy też lokale fabryczne, magazyny lub lokale biurowe; może to być również lokal prywatny właściciela (spólnika) przedsiębiorstwa, jeżeli część tego lokalu prywatnego służy potrzebom przedsiębiorstwa.

109. Jeżeli ze względu bezpieczeństwa towary przenoszone są na noc z lokalu przedsiębiorstwa do innego pomieszczenia, wówczas bez obowiązku ubiegania się o uzyskanie zezwolenia podatnik może przenosić do innego pomieszczenia również księgi wraz z dokumentami, jednakże pod warunkiem każdorazowego sprowadzenia tych ksiąg wraz z dokumentami do lokalu przedsiębiorstwa z chwilą jego otwarcia.

110. Podatnik ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie i przechowywanie ksiąg wraz z dokumentami poza lokalem przedsiębiorstwa lub wykonywania zajęcia powinien określić miejsce, w którym księgi i dokumenty będą stale prowadzone i przechowywane. Organ finansowy podejmuje decyzję w sprawie prośby podatnika o zezwolenie na prowadzenie i przechowywanie ksiąg wraz z dokumentami w innym określonym miejscu — w ramach swobodnego uznania. Decyzja przychylna powinna zawsze zawierać wskazanie tego miejsca, w którym księgi i dokumenty mają być stale prowadzone i przechowywane.

111. Obowiązek przechowywania ksiąg handlowych (ksiąg uproszczonych szczególnego typu) wraz z dokumentami w lokalu przedsiębiorstwa (zakładzie) lub wykonywania zajęcia odnosi się do ksiąg i dokumentów dotyczących zarówno okresu bieżącego, jak i bezpośrednio poprzedzającego. Księgi podatkowe wraz z dokumentami bieżącego okresu oraz dokumenty dotyczące ksiąg podatkowych okresu bezpośrednio poprzedzającego powinny również znajdować się w lokalu przedsiębiorstwa (zakładzie) lub wykonywania zajęcia.

Nieprzestrzeganie przez podatnika przepisu art. 102 ust. 8 może spowodować — zgodnie z art. 81 ust. 3 — pominięcie ksiąg jako dowodu w postępowaniu podatkowym.

Do art. 103 ust. 2.

112. Księgi handlowe, zawierające formalne usterki i braki (wadliwości), zakwalifikowane przez organ finansowy do rzędu usterek i braków (wadliwości) nie mających w konkretnym przypadku istotnego znaczenia (art. 107 ust. 1) — uważa się za księgi prawidłowe.

113. Kodeks handlowy w art. 270 używa trzech różnych określeń dla bilansów, sporządzonych przez likwidatorów spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, a mianowicie:

1) bilans otwarcia likwidacji (§ 1),

2) bilans za okres ubiegły, sporządzony po upływie każdego roku likwidacji (§ 2),

3) bilans likwidacyjny (§ 3).

Zadaniem bilansów, sporządzonych w toku likwidacji spółki — w odróżnieniu od bilansów z okresu jej działalności przed likwidacją, mających na celu podział zysku — jest ustalenie elementów podziału majątku. O ile więc w okresie działalności spółki przed likwidacją przy sporządzaniu bilansu należy stosować zasady szacowania przedmiotów, wyrażone w art. 248—250 k. h. (cena nabycia — wytworzenia — rynkowa) — to w toku likwidacji spółki ma zastosowanie zasada przyjmowania do bilansu wszystkich przedmiotów według ich wartości zbywczej, czyli według takiej wartości, jaką będzie można przypuszczalnie osiągnąć przy sprzedaży tych przedmiotów

w przewidywanym okresie trwania likwidacji. Wynika zatem z powyższego, że zarówno do bilansu otwarcia likwidacji, jak i do bilansu za ubiegły okres likwidacyjny, objętych w art. 270 § 3 k. h. ogólnym określeniem „bilans likwidacyjny", należy przyjmować wszystkie przedmioty według ich wartości zbywczej — bez względu na to, czy wartość ta jest niższa lub wyższa od ceny nabycia lub wytworzenia.

Nie należy jednak kwestionować prawidłowości ksiąg handlowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji, jeżeli jedynym powodem nieprawidłowości tych ksiąg miałoby być przyjęcie do bilansu otwarcia likwidacji wszystkich lub niektórych przedmiotów według ceny nabycia lub wytworzenia, nie odbiegającej znacznie od wartości zbywczej.

Do art. 103 ust. 4.

114. Z przepisu art. 103 ust. 4 wynika, że przy zakupie towarów (z wyjątkiem przypadków, w których zakup może być udokumentowany dowodami wewnętrznymi) prawidłowe księgi handlowe powinny zawierać zgodnie z rzeczywistością imiona, nazwiska (nazwa firmy) oraz adresy dostawców — niezależnie od ilości, wartości i przeznaczenia tych towarów. Co się tyczy natomiast obowiązku ujawniania w księgach handlowych zgodnie z rzeczywistością imion, nazwisk (nazw firmy) oraz adresów odbiorców — to obowiązek ten ograniczony jest do przypadków sprzedaży towarów bądź w większych ilościach, bądź w celu dalszej odsprzedaży lub przeróbki.

115. Pojęcie sprzedaży towarów w większych ilościach zostało wyjaśnione w okólniku z dnia 9 czerwca 1947 r. (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 17, poz. 202).

116. Obowiązek ujawniania w księgach handlowych zgodnie z rzeczywistością imion, nazwisk (nazw firmy) oraz adresów odbiorców przy sprzedaży towarów w celu dalszej odsprzedaży lub przeróbki zachodzi zawsze, również i w tym przypadku, gdy ilość sprzedawanego do dalszej odsprzedaży lub przeróbki towaru jest nieznaczna.

Do art. 103 ust. 5.

117. Przepisy określające jednolicie dla podatników gospodarki nieuspołecznionej niektóre zasady i sposoby prowadzenia ksiąg handlowych, nie uregulowane innymi przepisami prawnymi, zawiera dział I rozp. księg.

118. W odniesieniu do osób prawnych nie będących podmiotami gospodarki uspołecznonej, jeżeli chodzi o zasady sporządzania zamknięć rachunkowych i sprawozdań rocznych, mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o zasadach sporządzania bilansów, zamknięć rachunkowych i sprawozdań osób prawnych, obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 623) oraz wydane na jego podstawie przepisy rozporządzenia Ministrów: Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 20 kwietnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 337).

Do art. 104 ust. 2 i 4.

119. W odniesieniu do zakupu rzeczy ruchomej oraz w odniesieniu do pobieranych świadczeń usług, rachunek może nie zawierać numeru kolejnego, jeżeli wystawca rachunku nie jest podatnikiem podatku obrotowego.

Do art. 105 ust. 2.

120. Obowiązek kolejnego numerowania wydawanych rachunków i przechowywania w kolejności numerów kopii tych rachunków dotyczy zarówno przypadków, kiedy sprzedaż towarów dokonywana jest w większej ilości bądź do dalszej odsprzedaży lub przeróbki, jak i pozostałych przypadków, kiedy rachunki wydawane są na żądanie.

Do art. 105 ust. 3.

121. Zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 2 czerwca 1948 r. o wprowadzeniu dla niektórych grup podatników obowiązku udowadniania przychodów gotówkowych kopiami kwitów z bloczków kasowych urzędowego nakładu (Mon. Pol. Nr 54, poz. 305) zachowuje moc obowiązującą nadal.

Do art. 107 ust. 1.

122. Przepis art. 107 ust. 1 dotyczy ksiąg handlowych, które nie nasuwają zastrzeżeń co do ich rzetelności, chociaż zawierają one drobne usterki i braki natury formalnej.

Przepis ten nie wylicza przypadków, w których formalne usterki i braki mogą być uznane za nie mające istotnego znaczenia. Usterka z istoty swej nieznaczna może w określonych okolicznościach powodować uznanie ksiąg za wadliwe, a także za nierzetelne. Z tego powodu o istotnym znaczeniu usterek i braków rozstrzyga organ finansowy, oceniając je na tle każdego konkretnego przypadku.

Do nie mających istotnego znaczenia usterek zaliczyć można np. niechronologiczny zapis przez przeoczenie, błąd w oznaczeniu zapisów kolejnymi numerami, niewpisanie przez przeoczenie numeru rachunku bądź numeru raportu finansowego itp. wadliwości, które mają charakter porządkowy. Nie mającymi istotnego znaczenia brakami mogą być np. sporadyczne, drobne manca lub superaty w kasie, uzasadnione warunkami sprzedaży i wysokością obrotu z danego dnia oraz drobne różnice towarowe w naturze, uzasadnione naturalnymi zjawiskami związanymi z właściwościami towarów.

Natomiast nie mogą być uznane za nie mające istotnego znaczenia uchybienia, przy których mogą się nasunąć zastrzeżenia i wątpliwości co do rzetelności zapisów, oraz usterki utrudniające albo wręcz uniemożliwiające ich sprawdzenie (np. wywabianie treści zapisów, nieujawnienie rodzajów lub ilości nabytego towaru itp.).

123. Zasady powyższe zgodnie z § 22 ust. 1 rach. księg. mają zastosowanie również do ksiąg podatkowych.

Do art. 107 ust. 2.

124. Przepis art. 107 ust. 2 wskazuje wnioski, jakie organ finansowy ma obowiązek wysnuć ze stanu faktycznego, ustalonego w drodze rzeczowego i logicznego rozumowania na podstawie ściśle określonych faktów.

Zakres stosowania art. 107 ust. 2 jest określony w przepisie, a mianowicie:

1) gdy podatnik wykazuje obrót i dochód bądź tylko obrót lub tylko dochód znacznie niższy od przeciętnego obrotu lub dochodu innych podatników, wykonujących podobną działalność gospodarczą, których obrót i dochód ustalony został w wysokości wynikającej z ich ksiąg handlowych bądź w wysokości podanej przez nich w zeznaniach podatkowych;

2) gdy organ finansowy jednocześnie stwierdził, że księgi handlowe podatnika, co do których nie stwierdzono istotnej wadliwości lub konkretnych faktów nierzetelności:

a) zawierają elementy jego działalności gospodarczej, które pozostają we wzajemnej ze sobą sprzeczności, bądź też,

b) nie ujawniają ilościowej kontroli albo jednostkowej ceny sprzedażnej przy detalicznej sprzedaży konsumentom różnorodnych towarów;

3) gdy podatnik nie usprawiedliwi osiągnięcia ze swej działalności gospodarczej znacznie niższych wyników od przeciętnych.

125. Celem zapobieżenia wątpliwościom, jakie mogłyby się nasunąć przy stosowaniu przepisu art. 107 ust. 2 wobec przepisu § 5 ust. 6 rozp. księg., w myśl którego można nie obejmować kontrolą ilościową rozchodu towarów przy detalicznej sprzedaży różnorodnych towarów konsumentom, należy zaznaczyć, że aczkolwiek nieprowadzenie w takich przypadkach kontroli ilościowej samo przez się nie może odebrać księgom handlowym mocy dowodowej, to jednak w warunkach opisanych w ustępie poprzednim, brak tej kontroli może spowodować nieuznanie tych ksiąg za dowód w postępowaniu podatkowym.

126. Ocena wskazanych przez podatnika okoliczności usprawiedliwiających osiągnięcia znacznie niższych wyników od przeciętnych należy do organu finansowego, który w przypadku nieuznania usprawiedliwienia podatnika ma obowiązek nie uznać ksiąg za dowód.

127. Najbardziej ważkim argumentem do dyskwalifikacji ksiąg na podstawie art. 107 ust. 2 jest fakt stwierdzenia przez organ finansowy sprzeczności wynikającej z porównania poszczególnych ujawnionych w księgach elementów działalności gospodarczej podatnika.

128. Przepis art. 107 ust. 2 nie określa bliżej, w jakim stopniu obrót i dochód (lub tylko obrót albo tylko dochód) może być uznany za „znacznie" niższy od obrotu lub dochodu podatników prowadzących analogiczną działalność gospodarczą. Kwestia ta musi być w każdym indywidualnym przypadku odrębnie rozważana i decydowana, w zależności od konkretnego stanu faktycznego, znajomości podatników, branży itd.

129. Przepis art. 107 ust. 2 stosuje się odpowiednio przy ocenie ksiąg podatkowych (§ 22 ust. 2 rozp. księg.).

Do art. 108.

130. Stwierdzenie nieprawidłowości ksiąg handlowych daje organowi finansowemu pełną podstawę do ustalenia podstawy w drodze oszacowania (art. 132 ust. 2).

Do art. 109.

131. Jeżeli organ finansowy, ustalając podstawę opodatkowania, pominął dowód z ksiąg w oparciu o orzeczenie obywatelskiej komisji podatkowej — wówczas podatnik ma również prawo zgodnie z art. 109 zaprowadzenia nowych ksiąg.

132. Przed zaprowadzeniem nowych ksiąg podatnik obowiązany jest zawiadomić właściwy organ finansowy w terminie tygodniowym o dacie zamierzonego sporządzenia remanentu towarów (art. 79 ust. 1).

Świadkowie i biegli.

Do art. 111 ust. 1.

133. Osobę, której przysługuje w myśl przepisu art. 111 ust. 1 prawo odmowy zeznań w charakterze świadka, należy pouczyć przed rozpoczęciem przesłuchania o przysługującym jej prawie odmowy zeznań.

Do art. 112.

134. Organ finansowy obowiązany jest przyjąć zeznanie świadka, zgłoszonego przez stronę, jeżeli świadek ma stwierdzić istotne dla danej sprawy okoliczności.

135. Organ finansowy może nie uwzględnić wniosku strony co do przesłuchania świadka, jeżeli okoliczności, które świadek ma stwierdzić, nie są w ogóle kwestionowane albo nie mają dla sprawy istotnego znaczenia.

Do art. 114 ust. 1.

136. Pytanie, dotyczące osoby świadka, powinno zawierać: imię (imiona), nazwisko, imię ojca, datę i miejsce urodzenia (wiek), obywatelstwo, zawód i adres.

Do art. 115.

137. Zawiadomienie o zamierzonym przesłuchaniu świadka lub biegłego powinno być doręczone stronie co najmniej na 3 dni przed wyznaczonym terminem przesłuchania.

138. O zamierzonym przesłuchaniu świadka lub biegłego należy zawiadamiać podatnika tylko w przypadku, gdy świadek lub biegły ma być przesłuchiwany na okoliczności dotyczące danego podatnika.

Do art. 117 ust. 4.

139. W sprawie wyłączenia pracownika zob. uwagę 37 do art. 19.

Do art. 118 ust. 1.

140. O zgłoszeniu przez świadka lub biegłego żądania o przyznanie wynagrodzenia za stratę czasu i zwrot kosztów podróży, a biegłego także za wykonaną pracę, należy uczynić wzmiankę w protokóle przesłuchania świadka lub biegłego.

Do art. 118 ust. 3.

141. Przy ustalaniu wartości nabytego prawa majątkowego w trybie art. 7 ust. 4 pod. nab. strona nie ma obowiązku wpłacenia z góry odpowiedniej kwoty na koszty biegłych. W tym bowiem przypadku — zgodnie z powołanym przepisem prawnym — podatnik ponosi koszty ustalenia wartości nabytego prawa tylko wtedy, gdy wartość ustalona przez organ finansowy przekroczy wartość podaną przez podatnika przynajmniej o 33%.

Oględziny, kontrola i lustracja.

Do art. 119 ust. 1.

142. Za wolne zajęcia zawodowe należy uważać zajęcia zawodowe wymienione w art. 72 ust. 1 pkt 5.

143. Brak uprawnienia do dokonywania oględzin lokalnych, kontroli i lustracji u podatników wykonujących wolne zajęcia zawodowe nie ogranicza prawa organów finansowych do przeprowadzania u tych podatników na podstawie art. 38 badania (rewizji) ksiąg podatkowych Nr 3. W szczególności organa finansowe mają prawo przeprowadzania u podatników badania ksiąg podatkowych Nr 3 celem porównania zawartych w nich zapisów z oryginalnymi kwitami z bloczków kasowych urzędowego nakładu, do których wydawania podatnicy ci są obowiązani z mocy zarządzenia Ministra Skarbu z dnia 2 czerwca 1948 r. o wprowadzeniu dla niektórych grup podatników obowiązku udowadniania przychodów gotówkowych kopiami kwitów z bloczków kasowych urzędowego nakładu (Mon. Pol. Nr 54, poz. 305).

Do art. 119 ust. 2.

144. W przypadkach, określonych w art. 121, nie potrzeba zgody właściciela mieszkania na dokonanie oględzin mieszkania prywatnego.

Do art. 120 ust. 3.

145. Okazane lub ujawnione podczas oględzin lokalnych kontroli lub lustracji: księgi, zapiski, rachunki lub dokumenty powinny być zabrane do lokalu organu finansowego w każdym przypadku stwierdzenia, że podatnik nie uwzględnił ich przy obliczeniu podstawy do ustalenia zobowiązań podatkowych.

146. Okazane lub ujawnione podczas oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji pisma, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie użycia na nich podrobionych lub używanych już znaków skarbowych, powinny być zabrane do lokalu organu finansowego, jako dowód rzeczowy; nie dotyczy to pism przechowywanych u notariuszów, w archiwum notarialnym albo w zbiorze dokumentów księgi wieczystej.

147. Dostrzeżone podczas oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji naruszenia przepisów pod. nab. lub opł. skarb. powinien dokonujący oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji pracownik stwierdzać na drukach zawiadomień. Zawiadomienia te są załącznikami do protokółu oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji.

148. Każde pismo zakwestionowane przy oględzinach lokalnych, kontroli lub lustracji powinien pracownik kwestionujący je zaopatrzyć w podpisaną przez niego i wymieniającą jego stanowisko adnotację:

„Zakwestionowano przy oględzinach lokalnych — kontroli — lustracji dnia . . . . 195. . r. Nr zał. . . . . . .".

Jeżeli chodzi o pisma zakwestionowane u notariusza, adnotację umieszcza się w repertorium.

Materiały informacyjne.

Do art. 124.

149. Sprawa zbierania i nadsyłania informacji o zastępstwie adwokackim przez władze, urzędy, instytucje lub przedsiębiorstwa, podległe Ministerstwu Finansów, została uregulowana okólnikiem z dnia 9 maja 1949 r. (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 18, poz. 117).

150. Okólnikiem Prezesa Rady Ministrów Nr 32 z dnia 24 sierpnia 1946 r. Nr O-II-b-1/7 została podana do wiadomości uchwała Prezydium Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1946 r. która brzmi:

„W związku z uchwalonym na posiedzeniach Rady Ministrów w dniach 28 marca i 16 maja 1946 r. dekretem o postępowaniu podatkowym nakłada się na przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe oraz na przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym i samorządowym obowiązek wymagania od kontrahentów przy transakcjach sprzedaży lub zakupu towarów w większych ilościach, bądź celem odsprzedaży lub przeróbki, przedstawiania kart rejestracyjnych przewidzianych w Dziale II dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 3, poz. 23) oraz notowania przez przedsiębiorstwa numerów kart rejestracyjnych i nazw wystawiających je urzędów oraz imion i nazwisk (nazw firm), na których imię i nazwisko (firmę) okazana karta rejestracyjna jest wystawiona; numery okazanych kart rejestracyjnych, nazwy wystawiających je urzędów oraz imiona i nazwiska (nazwy firm), na których imię i nazwisko (firmę) okazana karta rejestracyjna jest wystawiona, powinny być odnotowane na otrzymanych lub wystawionych rachunkach".

Okólnik, przy którym została przesłana uchwała, brzmi:

„Do wszystkich Obywateli Ministrów w miejscu.

Przesyłając drugostronną uchwałę Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1946 r., proszę Obywateli Ministrów o wydanie zarządzeń co do ścisłego przestrzegania postanowień uchwały przez przedsiębiorstwa, znajdujące się w sferze ich zakresu działania.

W zarządzeniach należy zaznaczyć, że obok numeru karty rejestracyjnej winna być przez przedsiębiorstwa notowana również data karty rejestracyjnej oraz, że datę tę należy odnotowywać także na otrzymywanych lub wystawianych przez przedsiębiorstwa rachunkach".

Do art. 124 ust. 1 pkt 1).

151. Do akt sądowych, co do których wyłączona jest jawność, należą testamenty — przed ich otwarciem i ogłoszeniem.

Do art. 124 ust. 1.

152. Organa finansowe uprawnione są również do żądania od instytucji kredytowych nadsyłania informacji i wyciągów z kont podatników. Ministerstwo Finansów zarządza przy tym, aby organa finansowe żądały przede wszystkim od podatników przedłożenia posiadanych przez nich dowodów na wysokość wkładów, a dopiero w razie niezłożenia przez podatnika żądanych dowodów lub o ile przedłożone dowody (wyciągi) z kont lub tp.) będą budziły wątpliwości co do ich zupełności, mogą organa finansowe zwracać się bezpośrednio do instytucji kredytowych.

Ministerstwo Finansów zaznacza jednak, że powyższe wyjaśnienia nie naruszają art. 24 ust. 5 dekretu z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej (Dz. U. R. P. z 1951 r. Nr 36, poz. 279), w myśl którego informacje, dotyczące wkładów oszczędnościowych, nie mogą być udzielane przez Powszechną Kasę Oszczędności, chyba że zażąda tego sąd lub prokurator w związku z toczącą się przeciwko wkładcy sprawą karną.

Do art. 124 ust. 2.

153. Tylko władze, sądy i urzędy mogą, w przypadku istnienia trudności w dostarczeniu żądanych danych i informacji, zawiadomić o tym organ finansowy, który zarządzi sporządzenie danych i informacji własnymi siłami. Uprawnienie takie nie przysługuje więc zarówno podmiotom gospodarki uspołecznionej jak i nieuspołecznionej.

Do art. 129 ust. 1.

154. Do czasu ogłoszenia zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, obowiązuje okólnik Prezydium Rady Ministrów z dnia 2 maja 1949 r. w sprawie sporządzania i nadsyłania materiałów informacyjnych o robotach, dostawach, przewozach i dzierżawach, ogłoszony jako załącznik okólnika Min. Sk. z dnia 27 stycznia 1950 r. (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 2, poz. 20). Zgodnie z tym okólnikiem obowiązek przesyłania organom finansowym odpisów lub wyciągów z zawartych umów odnosi się tylko do tych przypadków, gdy wartość poszczególnej transakcji przewyższa kwotę 1.500 zł (w nowym pieniądzu), albo też kiedy wypłacono sumę ponad 1.500 zł (w nowym pieniądzu) w ciągu roku podatkowego jednemu kontrahentowi, tytułem wynagrodzenia za świadczenia usług, nie podlegającego przepisom o podatku od wynagrodzeń.

155. O obowiązku notowania numerów kart rejestracyjnych i nazw wystawiających je organów finansowych zob. uwagę 2 do art. 124.

Do art. 130 ust. 4 (§ 44).

156. Organa finansowe powinny żądać sądowych akt postępowania spadkowego jedynie w razie istotnej potrzeby.

157. Powołane w § 44 pkt 2) odpisy postanowień, protokołów, oświadczeń i testamentów wraz z protokółami otwarcia i ogłoszenia, wykorzystują organa finansowe, w szczególności:

1) celem ujawnienia przyszłych podatników, tj. spadkobierców, zapisobierców itp.,

2) celem możliwie najwszechstronniejszego zebrania materiału wymiarowego dla celów podatku od nabycia praw majątkowych,

3) celem zabezpieczenia uprawnień Skarbu Państwa, jako wierzyciela spadkodawcy z tytułu podatków i opłat.

Oszacowanie podstawy opodatkowania.

Do art. 132 ust. 1 i 2.

158. Z pojęcia „oszacowania" wynika, że ustalenie wysokości podstawy opodatkowania w trybie art. 132 może ściśle nie odpowiadać wysokości rzeczywistej podstawy.

W wyjątkowych przypadkach przewidzianych w art. 132 ust. 2, ustalenie podstawy opodatkowania możliwe będzie w oparciu o wyniki książkowe, uzupełnione danymi zebranymi w toku postępowania wyjaśniającego, o ile te dane da się ściśle cyfrowo ustalić. W przeciwnym razie następuje oszacowanie wysokości uzupełniającej wyniki książkowe i dlatego ustalenie w tym przypadku podstawy opodatkowania nie może ograniczać się do jakiegoś „zaokrąglenia" wyników książkowych lub nieznacznej zwyżki wysokości podstawy wynikającej z ksiąg, gdyż przeczyłoby to pojęciu „oszacowania" podstawy opodatkowania.

159. W braku danych niezbędnych dla ustalenia rzeczywistej wysokości podstawy opodatkowania organ finansowy może ustalić ją w drodze oszacowania, niezależnie od przypadków wymienionych w art. 132 ust. 4, również w przypadku, gdy zeznanie podatkowe złożone po terminie, pominięto przy ustalaniu podstawy opodatkowania (art. 85 ust. 1) oraz w przypadku niezłożenia zeznania podatkowego, gdy obowiązek złożenia zeznania wynika z ustawy bądź z wezwania organu finansowego (art. 85 ust. 2). To samo stosuje się w odniesieniu do zaliczek miesięcznych na podatek obrotowy i dochodowy.

160. Wyjaśnienia co do stosowania art. 132 jak i metod oszacowania podstawy opodatkowania podatkiem obrotowym zawiera okólnik z dnia 9 maja 1947 r. w sprawie wykładni art. 118 dekretu o postępowaniu podatkowym (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 15, poz. 179).

161. W odniesieniu do lekarzy i położnych obowiązują szczególne zasady postępowania przewidziane w okólniku z dnia 7 czerwca 1949 r. w sprawie opodatkowania lekarzy i położnych (Dz. Urz. Min. Sk Nr 21, poz. 139).

Do art. 132 ust. 3.

162. Obowiązują następujące normy szacunkowe oraz zasady ich stosowania, zawarte w okólnikach:

I. z dnia 21 października 1947 r. w sprawie norm szacunkowych zysku brutto i netto (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 35, poz. 329) — dla handlu i usług, przemysłu, rzemiosła oraz wolnych zawodów i zajęć ze zmianami wprowadzonymi okólnikami:

A. W zakresie handlu i usług: —

1) z dnia 31 maja 1949 r. w sprawie norm szacunkowych zysku brutto i netto w obrotach handlowych osiąganych przez podatników nieuspołecznionego odcinka gospodarczego, ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nie przerobionych towarów (Dz. Urz Min. Sk. Nr 19, poz. 125),

2) z dnia 25 października 1950 r. w sprawie norm szacunkowych zysku brutto i netto w obrotach handlowych nieuspołecznionego odcinka gospodarczego, osiąganych ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nie przerobionych towarów (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 25, poz. 157),

3) z dnia 4 kwietnia 1951 r. w sprawie norm szacunkowych zysku brutto i netto w obrotach handlowych nieuspołecznionego odcinka gospodarczego, osiąganych ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nie przerobionych towarów (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 9, poz. 30),

4) z dnia 14 września 1950 r. w sprawie opodatkowania przedsiębiorstw gospodarki nieuspołecznionej, wykonujących usługi transportowe (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 22, poz. 138),

5) z dnia 27 października 1950 r. w sprawie norm szacunkowych zysku netto dla przedsiębiorstw usługowych: przewóz osób dorożkami samochodowymi (taksówkami) (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 26, poz. 158),

6) z dnia 27 marca 1951 r. w sprawie obowiązku podatkowego kolporterów Państwowego Przedsiębiorstwa Kolportażu „Ruch" w zakresie podatku obrotowego i jego zgłaszania (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 8, poz. 25),

7) z dnia 24 grudnia 1951 r. w sprawie norm szacunkowych zysku netto w obrotach przedsiębiorstw gospodarki nieuspołecznionej, wykonujących usługi transportowe (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 24, poz. 92).

B. W zakresie przemysłu:

1) z dnia 10 sierpnia 1950 r. w sprawie ramowych, przeciętnych norm zysku brutto i netto w obrotach przemysłu nieuspołecznionego odcinka gospodarczego, opartych na cenach, zatwierdzonych przez władze cennikowe (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 21, poz. 127),

2) z dnia 4 kwietnia 1951 r. w sprawie ramowych, przeciętnych norm zysku brutto i netto w obrotach przemysłu nieuspołecznionego odcinka gospodarczego, opartych na cenach zatwierdzonych przez władze cennikowe (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 9, poz. 31).

C. W zakresie rzemiosła:

1) z dnia 10 listopada 1949 r. w sprawie norm szacunkowych zysku brutto i netto oraz elementów gospodarczo-kalkulacyjnych w obrotach rzemiosła nieuspołecznionego odcinka gospodarczego (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 38, poz. 264),

2) z dnia 23 sierpnia 1950 r. w sprawie norm szacunkowych zysku brutto i netto oraz elementów gospodarczo-kalkulacyjnych w obrotach rzemiosła nieuspołecznionego: „rękawicznictwo skórzane" (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 22, poz. 130),

3) w odniesieniu do branży rzeźniczo-wędliniarskiej — z dnia 25 października 1950 r. w sprawie norm szacunkowych zysku brutto i netto w obrotach handlowych nieuspołecznionego odcinka gospodarczego, osiąganych ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu i nie przerobionych towarów (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 25, poz. 157).

D. W zakresie wolnych zawodów i zajęć: —

1) z dnia 12 listopada 1948 r. w sprawie norm szacunkowych zysku netto lekarzy weterynarii (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 96, poz. 435),

2) z dnia 12 kwietnia 1949 r. w sprawie norm szacunkowych zysku netto adwokatów (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 15, poz. 93),

3) z dnia 29 kwietnia 1949 r. w sprawie opodatkowania mierniczych przysięgłych (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 15, poz. 102).

II. Dla przychodów działalności i twórczości artystycznej — z zakresu sztuk graficznych i plastycznych oraz architektury, nie podlegających podatkowi od wynagrodzeń, obowiązują normy szacunkowe dochodowości ustalone okólnikiem z dnia 14 kwietnia 1949 r. w sprawie norm dochodowości z twórczości i działalności artystycznej z zakresu sztuk graficznych i plastycznych oraz architektury (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 13, poz. 81).

III. Dla artystów-fotografików, — jeżeli nie podlegają oni podatkowi od wynagrodzeń, obowiązują normy szacunkowe dochodowości ustalone okólnikiem z dnia 12 sierpnia 1950 r. w sprawie opodatkowania artystów-fotografików wykonujących zawód bez utrzymywania zakładu fotograficznego przeznaczonego dla obsługiwania publiczności (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 22, poz. 128).

IV. W zakresie podatku od wynagrodzeń — w odniesieniu do niektórych rodzajów wynagrodzeń obowiązują normy ustalone okólnikiem z dnia 31 marca 1949 r. w sprawie ustalenia norm kosztów uzyskania wynagrodzeń osób określonych w art. 4 ust. 1 pkt 2), ust. 2 i 3 ustawy o podatku od wynagrodzeń oraz odszkodowania za używane własne narzędzia pracy (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 11, poz. 59), ze zmianami i uzupełnieniami zawartymi w okólnikach: z dnia 20 lipca 1949 r. w sprawie częściowej zmiany okólnika z dnia 31 marca 1949 r. (Dz. Urz. Min. Sk. Nr 26, poz. 177) oraz z dnia 13 czerwca 1951 r. w sprawie kosztów uzyskania wynagrodzeń (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 13, poz. 44).

Do art. 132 ust. 5.

163. Przepisu tego nie należy stosować w oderwaniu od przypadków przewidzianych w art. 132 ust. 1. W razie więc uchylenia lub zmiany prawomocnej decyzji w trybie art. 186 ust. 1, gdy dla ustalenia rzeczywistej wysokości opodatkowania brak byłoby niezbędnych danych (np. w przypadku nieprzedstawienia przez podatnika ksiąg i dokumentów) ustalenie podstawy opodatkowania nastąpi w drodze oszacowania.

Do art. 133.

164. Przepis art. 133 ma na celu uchwycenie dochodów ze źródeł nie ujawnionych.

165. Wydanie decyzji na podstawie art. 133 powinno być poprzedzone postępowaniem wyjaśniającym, mającym na celu ustalenie, czy wydatki domowe i osobiste, bądź wydatki świadczące o ogólnym położeniu ekonomicznym podatnika, nie pokrywał on ze źródeł przychodów nie podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

166. W przypadku, gdy podatnik poza jawnym źródłem czerpie dochody ze źródeł nieznanych, należy w decyzji ustalającej dochód ogólny podatnika wykazać w odrębnych sumach dochody cząstkowe ustalone ze źródła jawnego i ze źródeł nieznanych.

Normy amortyzacyjne.

Do art. 134.

167. Rozporządzenie Ministra Finansów w zakresie norm amortyzacyjnych — oparte na tym przepisie — nie ukazało się. Wobec nieukazania się rozporządzenia w sprawie norm amortyzacyjnych, o którym mowa w art. 12 ust. 4 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 450) nie stosuje się za okres od 1 stycznia 1951 r. w odniesieniu do podmiotów gospodarki nieuspołecznionej odpisów za zużycie dla poszczególnych rodzajów przedmiotów podlegających zużyciu przy ustalaniu podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

Załatwianie spraw.

Do art. 135 ust. 1.

168. Przepisy art. 80 i art. 135, jak również postanowienia uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1950 r. w sprawie rozpatrywania i załatwiania odwołań, listów i zażaleń ludności oraz krytyki prasowej (Mon. Pol. z 1951 r. Nr A-1, poz. 1), mają na celu zwalczanie wypaczeń biurokratycznych oraz załatwianie spraw bez niepotrzebnej zwłoki i przy tym tak, aby nie cierpiał ani interes publiczny, ani uprawnione interesy stron. Jeżeli sprawy wymagają przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego i zbadania środków dowodowych, powinny być załatwiane w jak najkrótszym czasie, przy przestrzeganiu względów celowości, szybkości, prostoty i zaoszczędzenia kosztów.

Mając powyższe na uwadze, decyzja organu finansowego w sprawie ustalenia zaliczek miesięcznych na podatek obrotowy i dochodowy — w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości ksiąg lub nieuznania ich za dowód w postępowaniu podatkowym (art. 109 i art. 107 ust. 2), albo pominięcia ksiąg w przypadkach zastosowania art. 176 ust. 1 pkt 1) i ustalenia zobowiązania podatkowego na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej — powinna być wydana i doręczona podatnikowi z reguły bezzwłocznie po zajściu okoliczności, uzasadniających nieuznanie za dowód lub pominięcie w postępowaniu prowadzonych przez podatnika ksiąg z uwagi na skutki wynikające z art. 109 post. pod. oraz art. 5 ust. 4 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 449).

Decyzje.

Do art. 139 ust. 1.

169. Wszystkie elementy danej sprawy, mające istotny wpływ na powziętą decyzję powinny być w formie pisemnej utrwalone w aktach w sposób jasny i wyraźny. Między innymi chodzi o właściwe utrwalenie w sporządzanych protokółach okoliczności faktycznych stwierdzonych przez pracowników organu finansowego w toku dokonywania oględzin lokalnych, kontroli i lustracji gruntów, budynków, lokali i przedsiębiorstw. Jest to konieczne nie tylko dla celów kontroli w w postępowaniu odwoławczym, ale także dla kontroli przeprowadzanej z urzędu w drodze nadzoru co do prawidłowości wydanej decyzji.

Do art. 141 ust. 1.

170. Sprawę wystawiania nakazów płatniczych na drobne kwoty reguluje okólnik z dnia 28 kwietnia 1950 r. w sprawie właściwego wystawiania nakazów płatniczych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 12, poz. 75) z tym uzupełnieniem, że wykazane tam kwoty 50 zł i 100 zł, po przeliczeniu na nowe złote, w związku ze zmianą systemu pieniężnego przy zastosowaniu mnożnika 3/100, stanowią odpowiednio 1,50 zł i 3 zł.

171. Terminy wykonania (płatności) zobowiązań podatkowych określają przepisy dekretu o zob. pod. oraz r. w. do zob. pod.

172. Jeżeli do uiszczenia zobowiązania podatkowego obowiązanych jest kilku podatników solidarnie, w decyzji ustalającej zobowiązanie podatkowe (nakazie płatniczym) należy wymienić wszystkich solidarnych współpodatników i doręczyć każdemu nakaz płatniczy. Jeżeli jednak liczba solidarnych podatników jest znaczna, to organ finansowy może ograniczyć doręczenie nakazu płatniczego niektórym z nich. Doręczenie to będzie miało skutek tylko w stosunku do podatników, którym nakaz doręczono. Organ finansowy może doręczyć nakaz płatniczy w czasie późniejszym i pozostałym solidarnym podatnikom.

W przypadku, gdy obliczenie i pobór podatku dokonane zostały przez płatnika, a do zapłacenia podatku obowiązani są podatnik i płatnik, należy sporządzić odrębny nakaz płatniczy dla podatnika i dla płatnika i doręczyć te nakazy płatnikowi i podatnikowi. Nakaz płatniczy powinien opiewać na płatnika i wszystkich podatników.

Do art. 144 ust. 1.

173 Przepis ten nie przewiduje żadnych wyjątków od przyjętej zasady. Wynika z tego, że po upływie sześciu lat od końca roku podatkowego, w którym powstał obowiązek podatkowy, nie można także dokonać wymiaru uzupełniającego (art. 168).

Do art. 148. i 149.

174. Celem decyzji tymczasowej jest tymczasowe ustalenie zobowiązania podatkowego w przypadku, gdy wydanie decyzji w trybie art. 139, ustalającej zobowiązanie podatkowe nie jest możliwe z przyczyn wymienionych w tych przepisach. Jeżeli jednak kwota pobranych zaliczek nie jest niższa od kwoty zobowiązania, jakie wynikałoby z decyzji tymczasowej, nie należy wydawać decyzji tymczasowej, lecz — po przeprowadzeniu właściwych dochodzeń — decyzję w trybie art. 139 post. pod.

Do art. 150 ust. 3.

175. W przypadku, gdy decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe (nakaz płatniczy) wydana została w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości lub pominięcia prowadzonych przez podatnika ksiąg na druku nie zawierającym wzmianki o stwierdzeniu nieprawidłowości lub pominięcia tych ksiąg, jak również uzasadnienia fakty uznanego co do uznania ksiąg za nieprawidłowe, — należy dane te zamieścić na odrębnym druku i dołączyć do decyzji ustalającej zobowiązanie podatkowe, czyniąc na tej decyzji odpowiednią wzmiankę o dołączeniu.

176. Przepis art. 150 ust. 3 nie ma zastosowania do przypadków ustalenia zobowiązania podatkowego na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej, ponieważ w tego rodzaju przypadkach decyzja organu finansowego powinna — stosownie do art. 177 ust. 4 — zawierać jedynie dane określone w art. 150 ust. 1 oraz powołanie się na orzeczenie obywatelskiej komisji podatkowej.

Do art. 154 ust. 1.

177. W przypadku ustnego ogłoszenia decyzji, żądanie doręczenia decyzji na piśmie w okolicznościach przepisu art. 154 ust. 1 powinno być utrwalone w aktach sprawy w formie adnotacji (art. 40).

178. Za dzień doręczenia decyzji uważa się dzień jej doręczenia na piśmie tylko wówczas, gdy strona, której decyzję ogłoszono ustnie, „natychmiast" zażąda doręczenia jej na piśmie. Gdy strona zażąda doręczenia decyzji na piśmie nie natychmiast po jej ogłoszeniu, lecz w czasie późniejszym, żądanie to należy spełnić; za dzień doręczenia decyzji uważa się

jednak w tym przypadku dzień, w którym strona podpisem swym stwierdziła przyjęcie do wiadomości ustnego ogłoszenia decyzji.

Do art. 156 ust. 1.

179. Przy uchyleniu podwójnego wymiaru podatku należy kierować się przede wszystkim stroną materialną wymiaru. Gdyby np. podatek wymierzony przez organ finansowy właściwy miejscowo wynosił 10.000 zł, a podatek wymierzony przez organ finansowy miejscowo niewłaściwy wynosił 8.000 zł, i gdyby jednocześnie stan faktyczny i prawny wymagał ustalenia podatku w kwocie 8.000 zł, należy odpisać jako wymierzony „nieprawidłowo" wymiar w kwocie 10.000 zł mimo, że został dokonany przez organ finansowy miejscowo właściwy.

Odwołania i zażalenia.

Do art. 157 ust. 1.

180. Odwołanie można wnieść również od decyzji tymczasowej, wydanej na podstawie art. 148 i 149.

Do art. 157 ust. 2 i 3.

181. Na podstawie art. 23 ust. 2 podanie o sprostowanie dokonanego niesłusznie pobrania podatku może wnieść w imieniu podatnika również płatnik.

182. Przepisy ust. 2 i 3 mają zastosowanie w przypadku, gdy wysokość zobowiązania podatkowego ustalił sam podatnik lub płatnik, a więc w przypadku, w którym nie było decyzji organu finansowego, np. w przypadku potrącenia przez płatnika podatku od wynagrodzeń w kwocie nadmiernej (ust. 2) bądź omyłki w deklaracji na zaliczkę (ust. 3).

Do art. 158.

183. Każda decyzja, a w szczególności decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe powinna odpowiadać wymogom art. 150. Gdyby jednak zaszła potrzeba uzupełnienia doręczonej stronie decyzji, w której przez przeoczenie nie umieszczono np. wzmianki o stwierdzeniu nieprawidłowości ksiąg, termin do wniesienia odwołania liczy się od doręczenia pisma uzupełniającego decyzję.

Do art. 160.

184. Środkiem odwoławczym jest zarówno odwołanie od decyzji głównej jak i zażalenie na decyzję incydentalną.

185. Obowiązek udzielenia na pisemną prośbę strony pisemnego uzasadnienia podstawy opodatkowania i wysokości ustalonego zobowiązania podatkowego ma zastosowanie wyłącznie w przypadku decyzji głównej i nie ma zastosowania przy decyzji incydentalnej.

186. Organ finansowy nie ma obowiązku udzielenia podatnikowi ustnych lub pisemnych uzasadnień podstawy opodatkowania w przypadku, gdy podstawę opodatkowania ustaliła obywatelska komisja podatkowa, która w zakresie ustalenia wysokości zobowiązań podatkowych nie jest związana przepisami postępowania podatkowego (art. 179) i z reguły nie uzasadnia swej decyzji. Organ finansowy nie ma również obowiązku ujawniania podatnikowi treści wniosku złożonego obywatelskiej komisji podatkowej, jak również przesłanek uzasadniających wysokość kwoty proponowanej przez organ finansowy (art. 176 ust. 2).

Do art. 164 (§ 45).

187. Jeżeli decyzją główną objęto kilka zobowiązań, a decyzją incydentalną zostały objęte wyjątkowo zaliczki za dwa lub więcej okresów, organ finansowy — o ile uzna, że wniesiony środek odwoławczy zasługuje w całości lub w części na uwzględnienie — jest uprawniony do zmiany decyzji w przypadku, gdy zmniejszenie zobowiązań podatkowych objętych decyzją nie przekracza kwoty 750 zł (bez wkładów) składek (S. F. O.).

Do art. 166.

188. Z zestawienia przepisów ust. 1 i 2 wynika, że organ finansowy drugiej instancji jest uprawniony do przeprowadzania uzupełniającego postępowania wyjaśniającego we własnym zakresie w przypadku wadliwości postępowania mniejszej wagi, w przypadku zaś istotnej wadliwości postępowania, w szczególności konieczności przeprowadzenia postępowania z udziałem podatnika — środek odwoławczy powinien być zwrócony organowi finansowemu pierwszej instancji.

Do art. 167.

189. Podatnika, który uiścił tylko część opłaty należnej za wezwanie na posiedzenie komisji odwoławczej, organ finansowy pierwszej instancji wzywa do zapłacenia reszty należności w wyznaczonym przez siebie terminie.

190. Podatnika, który zażądał w odwołaniu wezwania na posiedzenie komisji odwoławczej, ale nie uiścił wcale należnej za wezwanie opłaty albo nie zadośćuczynił w wyznaczonym terminie wezwaniu do zapłacenia brakującej kwoty, nie zawiadamia się o posiedzeniu komisji odwoławczej; w przypadku całkowitego lub częściowego uwzględnienia odwołania wpłacona na poczet opłaty za wezwanie kwota podlega zwrotowi.

191. Opłatę za wezwanie na posiedzenie komisji odwoławczej można uiścić również przez nalepienie na odwołaniu znaczków opłaty skarbowej.

192. Stosownie do przepisu art. 179 nie należy zawiadamiać o terminie rozpoznania odwołań od decyzji organu finansowego wydanej na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej.

Do art. 168.

193. Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 135 ust. 1 co do załatwiania spraw bez niepotrzebnej zwłoki — zażalenia podatników na decyzje w sprawach zaliczek miesięcznych (§ 2, 8, 19, 22 r. w. do zob. pod.) powinny być rozpatrywane również możliwie rychło i z reguły przed dokonaniem wymiaru za okres roczny.

W przypadku gdyby wyjątkowo wymiar podatku za okres roczny został dokonany przed rozstrzygnięciem wniesionego zażalenia w sprawie miesięcznej zaliczki, a podatnik wniósł odwołanie od decyzji ustalającej zobowiązanie za okres roczny, zażalenie należy rozpatrzyć łącznie z odwołaniem w sprawie wymiaru rocznego. Władzą rozstrzygającą łącznie obydwa środki odwoławcze jest organ finansowy właściwy do rozpatrzenia odwołania. W decyzji na odwołanie należy uczynić wzmiankę o łącznym rozpatrzeniu odwołania i zażalenia.

W przypadku zaś niezłożenia odwołania od decyzji ustalającej zobowiązanie za okres roczny — nierozpatrzone zażalenie w sprawie miesięcznej zaliczki należy traktować jako w terminie wniesione odwołanie od wymiaru rocznego i załatwić je w granicach zarzutów podniesionych w zażaleniu.

Do art. 170.

194. Decyzja organu finansowego drugiej instancji, nie uwzględniająca całkowicie lub częściowo środka odwoławczego, powinna zawierać rozprawienie się z każdym konkretnym zarzutem środka odwoławczego i ocenę zaofiarowanych dowodów, czyli zawierać uzasadnienie, z jakich przyczyn podniesione zarzuty i zaofiarowane dowody nie zostały uznane za trafne.

Obywatelskie komisje podatkowe.

Do art. 172 ust. 3.

195. Przepisy co do trybu powoływania składu osobowego i organizacji obywatelskich komisji podatkowych oraz co do ich kadencji i trybu postępowania przed tymi komisjami zawiera zarządzenie Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 1951 r. w sprawie trybu powoływania, składu osobowego, organizacji i kadencji obywatelskich komisji podatkowych przy organach finansowych pierwszej instancji, jak również trybu i sposobu postępowania przed tymi komisjami (Mon. Pol. Nr A-73, poz. 963).

Do art. 176 ust. 1.

196. Obywatelska komisja podatkowa orzeka o wysokości podstawy opodatkowania w sprawach przekazanych jej przez organ finansowy.

197. Z zestawienia przepisu pkt 1) z przepisem pkt 2) ust. 1 wynika, że przekazanie sprawy obywatelskiej komisji podatkowej ma miejsce:

1) w przypadku, gdy, zdaniem organu finansowego, zeznana na podstawie ksiąg podstawa opodatkowania nie obejmuje całości obrotu lub dochodu, a organ finansowy nie rozporządza danymi do nieuznania za dowód lub pominięcia zaofiarowanych ksiąg,

2) w każdym przypadku, gdy obywatelska komisja podatkowa orzekała już poprzednio w tej samej sprawie.

198. O ile organ finansowy rozporządza danymi do nieuznania za dowód lub pominięcia ksiąg, to nie powinien kierować sprawy do obywatelskiej komisji podatkowej; wyjątek od tej zasady ma miejsce wówczas, gdy obywatelska komisja podatkowa orzekała uprzednio w tej samej sprawie (ust. 1 pkt 2). Podlegają więc z tego powodu przekazaniu obywatelskiej komisji podatkowej,

a) ustalenia zobowiązania podatkowego za okres roczny, jeżeli obywatelska komisja podatkowa orzekała w sprawie wymiaru zaliczek chociażby za niektóre tylko miesiące tego roku, nie wyłączając przypadków, gdy komisja odwoławcza uchyliła decyzję wydaną na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej,

b) ponownego ustalenia zobowiązania podatkowego po wznowieniu postępowania na podstawie art. 180, jeżeli pierwotna decyzja oparta była na orzeczeniu obywatelskiej komisji podatkowej.

199. W przypadku, gdy podatnik po otrzymaniu domiaru zaliczek miesięcznych, dokonanego w trybie ust. 1 pkt 1), założył nowe księgi przy zachowaniu przepisu art. 79 ust. 1, a deklaracje na zaliczki miesięczne oparte na nowozałożonych księgach nie nasunęły organowi finansowemu zastrzeżeń co do wysokości zeznanego obrotu i dochodu, organ finansowy, przekazując sprawę obywatelskiej komisji podatkowej w myśl przepisu ust. 1 pkt 2), powinien zgłosić wniosek co do wysokości podstawy opodatkowania za cały okres roczny przy wyodrębnieniu podstawy opodatkowania za miesiące objęte księgami pominiętymi przez obywatelską komisję podatkową przy ustalaniu podstawy opodatkowania oraz przy wyodrębnieniu podstawy opodatkowania za okres objęty nowozałożonymi księgami. Jednak w przypadku niezatwierdzenia przez obywatelską komisję podatkową wniosku organu finansowego co do uznania obrotów i dochodów za okresy miesięczne objęte nowozałożonymi księgami — obywatelska komisja podatkowa przed wydaniem orzeczenia powinna zwrócić sprawę organowi finansowemu celem wezwania podatnika do skorygowania zeznania — a to zgodnie z przepisem ust. 1 pkt 1). Po złożeniu wyjaśnień przez podatnika bądź po upływie wyznaczonego terminu do złożenia wyjaśnień organ finansowy powinien ponownie przekazać akta sprawy do decyzji obywatelskiej komisji podatkowej.

200. Przepis art. 176 ma zastosowanie w stosunku do podatników prowadzących zarówno księgi handlowe jak i księgi podatkowe. O ile chodzi o księgi podatkowe należy odróżnić księgę podatkową Nr 1, która z reguły zawiera kwoty zakupu od pozostałych ksiąg podatkowych, które zawierają kwoty obrotu (przychodu). Sprawy podatników prowadzących księgę podatkową wzór N. 1, podlegają przekazaniu obywatelskiej komisji podatkowej w przypadku, gdy wysokość zakupu towarów bądź surowców nasuwa uzasadnione przekonanie organu finansowego co do niezupełności zapisów.

Wznowienie postępowania, uchylenie oraz zmiana decyzji z urzędu.

Do art. 180 pkt 2).

201. Wznowienie postępowania może nastąpić również w sprawach w których według przepisów nie zachodzi potrzeba uprzedniego doręczenia decyzji, tj. — gdy zobowiązanie podatkowe wynika bezpośrednio z ustawy, a podatnik wykonał je sam lub przez płatnika (art. 157 ust. 2 i 3).

202 Za okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania uważać należy również te zmiany stanu faktycznego, które wynikły z przyczyn niezależnych od woli stron po uprawomocnieniu się decyzji lub po wykonaniu przez podatnika zobowiązania podatkowego, wynikającego bezpośrednio z ustawy. W szczególności za okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania uważać należy nieważność czynności prawnej od początku, uchylenie lub zmiana późniejszym prawomocnym orzeczeniem sądu poprzedniego orzeczenia, na mocy którego strona nabyła prawa. Np. w zakresie podatku od nabycia praw majątkowych okoliczności takie będą miały miejsce w przypadku, gdy wyrokiem sądowym ustalono, że osoba, która rościła sobie prawo do spadku, zapisu, polecenia lub tp. i której w związku z tym wymierzono podatek od nieodpłatnego prawa majątkowego, prawa tego nie ma.

Do art. 185.

203 Przepis ten uprawnia bądź do uchylenia bądź do zmiany w trybie nadzoru prawomocnych decyzji organów finansowych drugiej, bądź pierwszej instancji. Przyjąć należy, że uchylenie należy stosować w odniesieniu do prawomocnych decyzji wydanych przez organ finansowy drugiej instancji, a zmianę — w odniesieniu do prawomocnych decyzyj organów finansowych pierwszej instancji. Wniosek w sprawie zmiany prawomocnej decyzji organu finansowego pierwszej instancji powinien zawierać dane cyfrowe do ustalenia podstaw opodatkowania i wysokości zobowiązania podatkowego, jako elementy niezbędne dla dokonania zmiany decyzji.

Do art. 185 ust. 2 (§ 46 ust. 1).

204. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej (m. st. Warszawy i m. Łodzi) jest uprawnione do uchylenia lub zmiany za zgodą strony prawomocnej decyzji, jeżeli w wyniku uchylenia lub zmiany decyzji zmniejszenie wszystkich zobowiązań objętych tą decyzją (bez wkładów (składek) SFO) nie przekroczy kwoty 3.000 zł.

Do art. 186 ust. 1.

205 Wnioski o uchylenie lub zmianę prawomocnej decyzji organa finansowe przedkładają z urzędu, w przypadkach stwierdzenia okoliczności uzasadniających zastosowanie przepisu art. 186 ust. 1.

Opłaty i koszty.

Do art. 188 ust. 3.

206. Zwrot kosztów podróży i wynagrodzenie za stratę czasu należy się świadkom, biegłym i członkom komisji odwoławczych także wtedy, gdy czynność, dla której dokonania stawili się w lokalu organu finansowego, nie została bez ich winy dokonana.

Dyrektor Departamentu S. Kołakowski

KOMUNIKAT

W okresie od 1. I. do 6. V. 1952 r. w **Biuletynie Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego** zostały opublikowane następujące akty prawne wydane przez Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministra Finansów bądź w porozumieniu z Ministrem Finansów:

Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 471 z dnia 7. XII. 1951 r. w sprawie nadzoru autorskiego nad wykonywaniem robót inwestycyjnych. (Nr 2, poz. 7).

Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 490 z dnia 24. XII. 1951 r. w sprawie obrotów tranzytowych (Nr 3, poz. 17).

Okólnik Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministra Finansów Nr 1 z dnia 17. I. 1952 r. w sprawie odpisania z ksiąg rachunkowych przedsiębiorstw uspołecznionych niektórych wierzytelności i zobowiązań. (Nr 7, poz. 47).

Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 76 z dnia 13. III. 1952 r. w sprawie finansowania w 1952 r. niektórych inwestycji pozalimitowych przez banki państwowe. (Nr 11, poz. 66).

Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministra Finansów Nr 93 z dnia 20. III. 1952 r. w sprawie Funduszu Wyrównawczego dla rozliczeń pomiędzy państwowymi przedsiębiorstwami handlowymi a spółdzielniami CRS „Samopomoc Chłopska". (Nr 12, poz. 75).

Redakcja i Administracja Dziennika Urzędowego Ministerstwa Finansów, Warszawa, ul. Wileńska 2/4.

Prenumerata wynosi: rocznie — zł 60; półrocznie — zł 33; kwartalnie — zł 18.

Należność za prenumeratę należy wpłacać z góry na 15 dni przed rozpoczęciem kwartału kalendarzowego na konto czekowe Administracji Dz. Urz. Min. Finansów w P. K. O. w Warszawie Nr I-4428/431.

Inne ogłoszenia — zł 2,70 za 1 mm szerokości jednej szpalty.

Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do Administracji.

Cena zł 2,70

ODBIORCA:

Druk. PWPW. Warszawa, ul. Sanguszki 1. Zam. 14855, 3-B-18062, 15.000.